

Перспективи розвитку громадського контролю у сфері благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі

Результати реалізації спільного проекту громадської організації «ПРАВО» та Хмельницької районної державної адміністрації, спрямованого на створення умов для розвитку в Хмельницькому районі громадського контролю в сфері благоустрою населених пунктів, який було реалізовано за підтримки Міжнародного фонду «Відродження»

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПРАВО»

ПРОЕКТ

«Перспективи розвитку громадського контролю у сфері благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі»

Видання здійснене в рамках спільного проекту громадської організації «ПРАВО» та Хмельницької районної державної адміністрації «Перспективи розвитку громадського контролю у сфері благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі» за фінансової підтримки **Міжнародного фонду «Відродження»**

Це видання жодним чином не пов'язане з політичною діяльністю, впливом на результат виборів, а також діяльністю, яка стосується виборчих кампаній.

Громадська організація «ПРАВО» висловлює щирю вдячність за допомогу в реалізації проекту

Голові Хмельницької районної державної адміністрації

Томашуку Олегу Володимировичу,

Заступнику голови Хмельницької РДА

Маташу Сергію Петровичу,

Начальнику управління економіки

Іванкову Володимирі Михайловичу

Завідувачу сектору з питань внутрішньої політики,

зв'язків зі ЗМІ і громадськістю Хмельницької РДА

Кучерявій Інні Миколаївні

Начальнику відділу розвитку інфраструктури

Колодію Володимирі Петровичу,

а також Голові Хмельницької районної ради

Чмелюку Василю Арсеньовичу

Заступнику голови Хмельницької районної ради

Дячку Юрію Борисовичу,

Заступнику керівника виконавчого апарату районної ради

Нечипоруку Валерію Миколайовичу

особлива подяка депутату Хмельницької районної ради

Ткачу Володимирі Володимировичу,

а також:

Наталі Хайдаровій, Аллі Корнієнко, Володимирі Плахотнюку,

Тетяні Шевчук, Олександрі Вознюку,

Олені Аврамчук, Юлії Шандрі, Віктору Гричанюку,

Річарду Віллануева, Мирославі Дворницькій, Валентині Білаш.

Громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів... Як вийти з кризи?

Віталій Дорох

*Голова Ради громадської організації «ПРАВО»,
керівник проекту*

Чи варто розвивати в нашому регіоні інститут громадських інспекторів з благоустрою населених пунктів? Які перешкоди та перспективи розвитку? Давайте спробуємо разом знайти відповіді на ці питання...

Українська держава перебуває на етапі переходу від моделі представницької демократії до демократії участі, яка, в свою чергу, передбачає активну участь громадськості в управлінні державними справами та вирішенні питань місцевого розвитку. В тому числі й у формі здійснення громадського контролю. В цьому випадку громадський контроль виступає в якості досить дієвого інструменту громадської оцінки у вирішенні актуальних питань місцевого розвитку.

Головними умовами для здійснення громадського контролю є наявність відповідних правових механізмів та процедур, а також поінформованості широких верств населення щодо можливості такого контролю та наявності в членів територіальних громад певних знань та навичок щодо здійснення такого контролю.

Це стосується всіх сфер життєдіяльності територіальних громад, зокрема й сфери благоустрою населених пунктів.

Після затвердження Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 6 вересня 2005 року за №2807-IV та Наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Положення про громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів від 16 січня 2007 року №7, було створено умови для започаткування та розвитку інституту громадських інспекторів благоустрою населених пунктів. Згідно статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» міські, сільські та селищні ради мають повноваження затверджувати місцеві програми та заходи щодо благоустрою населених пунктів, а також затверджувати правила благоустрою територій населених пунктів.

Але, на жаль, ситуація на місцях, особливо в сільській місцевості Хмельницького району Вінницької області, попри існуючі можливості для здійснення громадського контролю в сфері благоустрою населених пунктів, є незадовільною. Представники територіальних громад Хмельницького району в окремих випадках взагалі не знають про можливість здійснення громадського контролю в цій сфері, а також не володіють необхідними знаннями та практичними навичками. Також є важливим, чи не вводять місцеві програми чи правила благоустрою, затверджені сільськими радами Хмельницького району (якщо затверджені) певних дискримінацій-

них умов чи обмежень щодо здійснення на їх території громадського контролю у сфері благоустрою населених пунктів.

Окремо слід відзначити відсутність Методики, яка б регламентувала відбір та оцінку діяльності громадських інспекторів благоустрою населених пунктів та визначала комплекс заходів щодо розвитку громадського контролю у сфері благоустрою в Хмельницькому районі Вінницької області, а також відсутність типових правил благоустрою сільських населених пунктів.

На мою думку, розвиток інституту громадських інспекторів у сфері благоустрою населених пунктів, за умов виконання певних завдань, міг би стати дієвим механізмом участі членів територіальних громад Хмельницького району Вінницької області у вирішенні питань місцевого розвитку...

Виходячи з таких міркувань, громадською організацією «ПРАВО» спільно з Хмельницькою районною державною адміністрацією було розроблено та представлено на конкурс Міжнародного фонду «Відродження» проект «Перспективи розвитку громадського контролю у сфері благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі».

Мета проекту - підготовка громадськістю пропозицій щодо вдосконалення правових актів, які регламентують запровадження та налагодження діяльності в Хмельницькому районі Вінницької області інституту громадських інспекторів з благоустрою населених пунктів шляхом проведення моніторингу місцевої нормативно-правової бази, а також розробки, публічного обговорення та громадського лобювання ухвалення Методики відбору та оцінки діяльності громадських інспекторів з благоустрою.

Розробники проекту ставили перед собою передусім такі завдання:

1. Поширити інформацію про початок реалізації проекту та започаткувати суспільний діалог щодо громадського контролю в сфері благоустрою в Хмельницькому районі Вінницької області шляхом проведення презентації проекту та круглого столу;
2. Провести моніторинг правового та організаційного забезпечення запровадження в Хмельницькому районі Вінницької області інституту громадських інспекторів з благоустрою населених пунктів шляхом визначення нормативно-правових актів, що регулюють відносини у цій сфері на місцевому рівні, їх комплексності та характеру узгодженості з законодавством України;
3. Розробити за результатами моніторингу пропозиції для вдосконалення місцевої нормативно-правової бази щодо правового та організаційного забезпечення здійснення в Хмельницькому районі Вінницької області громадського контролю у сфері благоустрою шляхом створення робочої групи для врахування вітчизняного досвіду у цій сфері, а також розробити Методику відбору та оцінки діяльності громадських інспекторів благоустрою та типових правил благоустрою села;
4. Отримати громадську оцінку Методики та Правил шляхом проведення громадських обговорень;
5. Організувати та провести лобістську кампанію, спрямовану на затвердження Методики та Правил не менше як в 2-3 селах Хмельницького району;

6. Поширити інформацію про загальні результати реалізації проекту серед представників територіальних громад Хмельницького району Вінницької області шляхом проведення завершальної прес-конференції, а також друку та розповсюдження збірки з результатами реалізації проекту.

Щоб досягнути максимального виконання поставлених у проекті завдань, розробниками було проаналізовано досвід Одеського суспільного інституту соціальних технологій щодо реалізації проекту «Започаткування інституту громадських інспекторів із благоустрою міста», проведено консультації з партнерською громадською організацією «Молодіжна Рада» та отримано згоду щодо спільної реалізації проекту, розроблено механізм лобіювання запропонованої до затвердження Методики, розроблено механізм максимального залучення членів територіальних громад Хмельницького району до суспільного діалогу щодо необхідності запровадження в районі інституту громадських інспекторів з благоустрою та поширення інформації про результати реалізації проекту.

16 грудня 2011 року проект було презентовано представникам міської та районної влади, активній громадськості та представникам ЗМІ у залі засідань Хмельницької райдержадміністрації.

Під час презентації учасники дізналися про мету та завдання проекту, а також про практичне застосування його результатів.

28 грудня проблеми розвитку громадського контролю в сфері благоустрою було обговорено під час засідання «круглого столу». За «круглим столом» у залі засідань Хмельницької РДА зібралось чимало громадян різного віку та статусу. Дискусія тривала понад годину. Учасників цікавили і турбували питання: як саме буде здійснюватися контроль благоустрою у селах району? Хто може бути громадським інспектором, і яким чином інспектор здійснюватиме свої повноваження? Як складатимуться протоколи і штрафуватимуть громадян, котрі порушують правила благоустрою? На кожне питання намагалися давати відповідь усі разом.

Учасники заходу пропонували певним чином зацікавити мешканців сільської місцевості стати громадським інспектором із благоустрою, навчити цьому відповідних людей, проінформувати населення щодо дій інспекторів, запевнити, що це законно. Також активно обговорювався вік громадських інспекторів, територія, яку вони будуть контролювати, тісна співпраця між усіма громадськими інспекторами району, профілактика серед школярів щодо збереження належних умов у сфері благоустрою в населених пунктах.

Всі пропозиції було проаналізовано, а деякі знайшли своє відображення в подальшій діяльності громадської організації «ПРАВО» в цій сфері. Але про це трішки пізніше...

Так як у рамках проекту передбачалося проведення моніторингу правового та організаційного забезпечення запровадження в Хмельницькому районі інституту громадських інспекторів із благоустрою населених пунктів шляхом визначення нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері на місцевому рівні, їх комплексності та характеру узгодженості з законодавством України, то буде доцільно ознайомити читачів з його результатами.

Суб'єктами моніторингу були органи місцевого самоврядування Хмельницького району та Хмельницька районна державна адміністрація.

Що стосується сільських рад, то нас передусім цікавили відповіді на такі питання:

1. Чи затверджені Правила благоустрою населених пунктів певної територіальної громади? Якщо так, то коли?;
2. Якщо Правила благоустрою затверджено, то чи передбачають вони можливість здійснення громадського контролю в сфері благоустрою населених пунктів територіальної громади?;
3. Чи існують якісь інші нормативно-правові акти, затверджені певною сільською радою, які регламентують проведення заходів із благоустрою населених пунктів територіальної громади?

Варто окремо відзначити, що з отриманням інформації в нас були значні проблеми. На превеликий жаль, не всі сільські голови відреагували на наші запити, як того вимагав закон. Нам навіть довелося надсилати повторні запити для того, щоб отримати необхідну інформацію.

Після проведення аналізу наданої інформації ми дійшли висновку, що в Хмельницькому районі, на момент проведення моніторингу, жодна сільська громада не мала Правил благоустрою населених пунктів. Що стосується здійснення громадського контролю, то ситуація наступна: громадські інспектори начебто і є в кожній громаді, але вони призначені виконавчими комітетами відповідних рад, що є порушенням чинного законодавства. Також всі територіальні громади мають програми благоустрою...

Представниками нашої організації, спільно з спеціалістами Хмельницької районної державної адміністрації, з урахуванням досвіду інших територіальних громад, було розроблено типові правила благоустрою сільських населених пунктів та рекомендовано їх сільським радам для затвердження. Наразі вже 8 територіальних громад затвердили Правила благоустрою населених пунктів (з правилами можна ознайомитися в додатках).

Паралельно з моніторингом правового забезпечення здійснення громадського контролю в сфері благоустрою сільських населених пунктів Хмельницького району, громадською організацією «ПРАВО» було проведено громадську експертизу діяльності Хмельницької районної державної адміністрації.

Предметом громадської експертизи ми визначили стан дотримання та виконання своїх повноважень Хмельницькою районною державною адміністрацією в сфері благоустрою населених пунктів Хмельницького району щодо організації діяльності та здійснення контролю за діяльністю громадських інспекторів із благоустрою населених пунктів у відповідності до вимог Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 6 вересня 2005 року за №2807-IV та Наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Положення про громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів» від 16 січня 2007 року №7.

Мета громадської експертизи:

1. оцінка діяльності Хмельницької районної державної адміністрації щодо забезпечення реалізації громадянами права здійснювати контроль у сфері благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі Вінницької області;
2. оцінка рівня організаційно-правового та методичного забезпечення процесу відбору та контролю за діяльністю громадських інспекторів із благоустрою в Хмельницькому районі Вінницької області;
3. оцінка рівня контролю Хмельницькою районною державною адміністрацією за діяльністю громадських інспекторів із благоустрою;
4. внесення пропозицій щодо покращення організаційно-правового та методичного забезпечення здійснення громадського контролю в сфері благоустрою населених пунктів, а також щодо розвитку інституту громадських інспекторів благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі Вінницької області.

З метою ініціювання проведення громадської експертизи, до Хмельницької районної державної адміністрації було надіслано запит із зазначенням предмету та мети експертизи, а також переліку документів та відомостей, необхідних для проведення експертизи.

Після отримання запиту на проведення громадської експертизи Головою Хмельницької районної державної адміністрації було видано розпорядження, яким було призначено особу, відповідальну за комунікацію з нашою організацією.

Громадська експертиза діяльності Хмельницької районної державної адміністрації здійснювалася на основі інформації та документів, наданих у відповідь на запит про проведення громадської експертизи, дослідження правових актів, що регулюють здійснення громадського контролю в сфері благоустрою, а також спостереження за практикою роботи та спілкування з представниками Хмельницької райдержадміністрації.

Під час проведення громадської експертизи були виявлені такі невідповідності в діяльності Хмельницької районної державної адміністрації щодо виконання своїх повноважень для забезпечення організації діяльності та здійснення контролю за діяльністю громадських інспекторів із благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі:

- відсутній документ, на підставі якого здійснюється відбір громадських інспекторів благоустрою населених пунктів та оцінки їх діяльності в Хмельницькому районі;
- відсутній документ, який визначає комплекс заходів з утворення та розвитку інституту громадських інспекторів у сфері благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі Вінницької області;
- громадські інспектори з благоустрою населених пунктів в Хмельницькому районі призначаються рішеннями виконавчих комітетів сільських рад, а в окремих випадках – рішеннями сільських рад, що є порушенням п. 3.3. Наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Положення про громадський контроль у

сфері благоустрою населених пунктів» від 16 січня 2007 року №7. Це ставить під сумнів легітимність діяльності громадських інспекторів та здійснення ними контролю у сфері благоустрою. Так, відповідно до інформації, наданої контактною особою, призначеною розпорядженням голови Хмельницької райдержадміністрації, громадськими інспекторами було складено 27 протоколів про адмінпорушення на загальну суму 2057,00 грн. Але беручи до уваги вищесказане, постає сумнів у легітимності таких дій;

- відсутній документ, який підтверджує проходження інструктажу громадськими інспекторами з благоустрою.

Керуючись вищевикладеним, ми зробили висновок, що в Хмельницькому районі Вінницької області не створені умови для розвитку громадського контролю у сфері благоустрою населених пунктів.

За результатами проведення громадської експертизи нашою організацією були розроблені рекомендації Хмельницькій районній державній адміністрації щодо виправлення ситуації:

1. затвердити Методику відбору громадських інспекторів благоустрою населених пунктів Хмельницького району та оцінки їх діяльності (з методикою можна ознайомитися в додатках);
2. створити робочу групу, до складу якої ввійдуть представники Хмельницької РДА та Хмельницької районної громадської організації «ПРАВО», з метою розробки документу, який визначатиме комплекс заходів з утворення та розвитку інституту громадських інспекторів у сфері благоустрою населених пунктів в Хмельницькому районі Вінницької області;
3. зважаючи на те, що призначення громадських інспекторів благоустрою населених пунктів рішеннями виконавчих комітетів сільських рад, а в окремих випадках – рішеннями сільських рад, не відповідає вимогам п.3.3. Наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Положення про громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів» від 16 січня 2007 року №7, рекомендувати сільським радам та виконавчим комітетам сільських рад Хмельницького району скасувати відповідні рішення про призначення громадських інспекторів благоустрою населених пунктів.

Варто відзначити, що реалізація проекту створила певний резонанс та викликала зацікавленість як серед представників громадськості, так і серед представників влади. Саме тому Хмельницька районна рада прийняла рішення про розробку спільного з громадською організацією «ПРАВО» проекту під назвою «Благоустрій громади – справа всіх і кожного» та представила його на Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування.

Запропонований на конкурс проект є логічним продовженням проекту «Перспективи розвитку громадського контролю в сфері благоустрою населених пунктів в Хмельницькому районі».

Мета проекту:

Створити умови для розвитку громадського контролю в сфері благоустрою населених пунктів шляхом поширення інформації про можливість здійснення такого контролю серед членів територіальних громад та проведення навчання для потенційних кандидатів на посаду громадських інспекторів благоустрою населених пунктів в Хмельницькому районі Вінницької області.

Завдання проекту:

1. поширити інформацію про початок реалізації проекту, про його мету та завдання та започаткувати діалог щодо можливості залучення широких верств громадськості до здійснення громадського контролю в сфері благоустрою;
2. поінформувати членів територіальних громад Хмельницького району про можливості здійснення громадського контролю в сфері благоустрою населених пунктів та особливості організації його здійснення;
3. розробити навчальну програму для громадських інспекторів благоустрою населених пунктів;
4. провести навчання для групи кандидатів на посаду громадських інспекторів благоустрою населених пунктів та провести відбір кандидатів на посаду громадського інспектора;
5. підготувати матеріали для друку збірки, надрукувати її та розповсюдити;
6. поширити інформацію про загальні результати реалізації проекту.

Розробники проекту сподіваються, що його реалізація, за умови підтримки конкурсної комісії, створить належні умови для здійснення громадського контролю в сфері благоустрою населених пунктів в Хмельницькому районі та дозволить залучити до цього процесу максимальну кількість громадян.

На завершення пропоную ознайомитися з роботою Андрія Семеновича Крупника, Доцента кафедри державного управління і місцевого самоврядування ОРІДУ НАДУ при Президентіві України кандидат політичних наук, директор Одеського суспільного інституту соціальних технологій, в якій він розкрив всі аспекти здійснення громадського контролю, а також його природу та сутність. Сподіваюся, що це допоможе читачу краще зрозуміти необхідність розвитку громадського контролю в різних сферах життєдіяльності громади, в тому числі й в сфері благоустрою населених пунктів...

Громадський контроль: сутність та механізми здійснення

Андрій Семенович Крупник

Доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування ОРІДУ НАДУ При Президентіві України кандидат політичних наук, директор Одеського суспільного інституту соціальних технологій

Постановка проблеми, її зв'язок із важливими науковими та практичними задачами.

Динаміка змін у владно-громадських відносинах, що відбуваються в Україні протягом років незалежності, свідчить про невпинне віддалення влади від її першоджерела – народу. Останній, найбільш відчутний крок у цьому напрямку зроблено у 2006 році, коли депутати майже усіх рівнів були обрані виключно на партійно-пропорційній основі. І якщо виборці не так гостро відчували віддалення від них народних представників, то на місцевому рівні втрата зв'язку між виборцями та новим депутатським корпусом відчувається дуже гостро і є по суті підривом інституту представницької демократії.

Отже, представницька влада отримала повну свободу дій. А враховуючи, що на виконавчу владу в особі органів державного управління та виконавчих органів місцевого самоврядування як раніше, так і тепер населення впливу майже не має, держава на п'ятнадцятому році незалежності країни нарешті отримала-таки незалежність – від свого народу, який по суті перетворився у стороннього спостерігача, причому термін його перебування у цьому стані (від виборів до виборів) збільшився з чотирьох до п'яти років. І правий, мабуть, Габріель Лауб, який стверджував, що „усяка влада дійсно виходить від народу, але при цьому вже ніколи до нього не повертається” [1, с. 352].

До чого це веде? Перш за все – до виключення значної частини інтелектуальних, духовних, організаційних та інших ресурсів громади з процесів суспільного розвитку. По-друге, істотно знижується захищеність населення від прийняття представницькою владою рішень виключно на догоду вузькопартійним або комерційним (клановим) інтересам депутатів. Усе це створює сприятливі умови для активізації корупційних дій чиновників та свавілля монопольних надавачів соціальних послуг. Як результат – подальше падіння довіри населення до влади та гальмування будь-яких ініційованих нею навіть і корисних реформ. За цих умов вкрай гостро постає необхідність посилення громадського контролю за діяльністю органів публічної влади та її посадових осіб, а також за діяльністю недержавних суб'єктів, яка спрямована на задоволення соціальних потреб та інтересів населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, де започатковано розв'язання проблеми.

Серед вітчизняних авторів, які торкаються у своїх дослідженнях теми громадського контролю, можна перш за все назвати тих, хто досліджує питання локальної демократії, і зокрема такі її форми, як діяльність органів самоорганізації населення та інших громадських об'єднань, місцеві ініціативи, громадські слухання, загальні збори, звернення громадян тощо. Це Баймуратов М., Батанов О., Лазор О. Я., Лазор О. Д., Лисяк О., Мішина Н., Орловський О., Саханенко С., Яременко Т. та інші.

Дедалі більшу увагу цьому питанню приділяють і такі українські недержавні аналітичні центри, як Міжнародний центр перспективних досліджень (В. Нанівська, В. Нікітін), Інститут громадянського суспільства (А. Ткачук), Український незалежний центр політичних досліджень (М. Лациба), Центр політико-правових реформ (І. Коліушко, В. Тимошук), Інститут місцевої демократії (В. Рубцов), Лабораторії законодавчих ініціатив (І. Когут) та ін.

Але ці вітчизняні організації та автори як і російські дослідники (Сьомін М., Козирев Г.) розглядають або виключно процедурно-правові аспекти громадського контролю, або лише окремі сфери його застосування – такі, як захист прав споживачів, охорона навколишнього середовища, правозахист тощо. При цьому поза увагою науковців залишаються витoki та сутність цього явища, його соціально-управлінські та соціально-психологічні аспекти. Через це можна констатувати, що проблема громадського контролю у вітчизняній науці державного управління розроблена некомплексно і недостатньо.

Мета та завдання дослідження. Метою цієї статті є з'ясування природи громадського контролю як потужного засобу захисту прав громадян і вироблення на цій основі науково обґрунтованих пропозицій щодо подальшого розвитку даної форми громадської участі в управлінні задля підвищення ефективності діяльності як органів публічної влади, так і підприємств, установ й організацій, що надають соціальні послуги. Досягнення вказаної мети забезпечується через з'ясування форм і методів громадського контролю, аналіз його нормативно-правової бази та визначення найбільш ефективних механізмів його здійснення.

У даному дослідженні ми виходимо з того, що в умовах розбудови в Україні демократичної, соціальної, правової держави громадський контроль є невід'ємною складовою системи публічного управління та незамінним чинником розвитку соціуму, який забезпечує підтримку владно-громадських відносин у стані стабільності й рівноваги.

Викладення основного матеріалу, обґрунтування отриманих наукових результатів.

Природа громадського контролю походить від взаємовідносин влади і громади. Оскільки розвиток суспільства відбувається за умов єдності та боротьби протилежностей – між соціумом та державою, між прагненням до необмеженої свободи та необхідністю обмежень в ім'я організації суспільного життя, своє основне завдання громадська еліта бачить у приборканні авторитарної експансії держави, а державна еліта – у приборканні охлократичних тенденцій соціуму [2, с. 337]. Шля-

хом збалансування цієї системи стримувань та противаг забезпечується сталий розвиток суспільства.

Одним з принципів демократичної правової держави, який забезпечує зв'язок державного управління із суспільством та громадянами, є публічність. Публічність включає доступність державного управління для громадян через право вибору відповідних органів виконавчої влади та участь в їх діяльності; прозорість їх функціонування; **громадський контроль** за діяльністю органів публічного управління та їх посадових осіб, за дотриманням конституційно закріплених інтересів суспільства, прав і свобод громадян [3, с. 53]. А за твердженням одного з провідних сучасних правознавців В. Селиванова, „лише за умови розвиненої політичної й правової культури демократичного громадянського суспільства, яке не просто на законній, а, насамперед, правовій основі контролює державну владу, державно організоване суспільство в змозі як обмежувати, так і самообмежувати державні імперативні адміністративно-командні прагнення” [4, с. 254].

У демократичних суспільствах народ як сукупність громадян та їхніх асоціацій здійснює публічну владу безпосередньо і через систему інститутів. Інституції, яким народ делегує владні повноваження – органи державної влади та органи місцевого самоврядування – діють від його імені. Отже, саме народ і має контролювати як свою (самоконтроль, внутрішній контроль) так і їхню (метаконтроль, зовнішній контроль), діяльність, тобто посередництвом контролю здійснювати окремих вид публічної влади – **контрольну владу** [5, с. 375].

Громадський контроль розглядається як інструмент громадської оцінки ступеня виконання органами влади та іншими підконтрольними об'єктами їхніх соціальних завдань. Тобто, характерні відмінності громадського контролю від будь-якого іншого виду контролю лежать у суб'єктно-об'єктній сфері і полягають у тому, що, по-перше, громадський контроль здійснюється саме **громадськістю** (організованою та неорганізованою), і по-друге, що у процесі здійснення громадського контролю контролюється виконання саме **соціальних завдань**, безпосередньо пов'язаних із захистом і реалізацією прав і свобод громадян, задоволенням та узгодженням соціальних потреб та інтересів населення.

З управлінських позицій громадський контроль, як і будь-який інший контроль, є однією з **функцій управління**. Він здійснюється шляхом зіставлення діяльності підконтрольних об'єктів із певними соціальними нормами, обраними як еталонні, на підставі чого робиться висновок щодо відповідності цієї діяльності встановленим вимогам. Але завдання громадського контролю не зводиться лише до виявлення розходжень між заданими та фактичними результатами. **Головна мета громадського контролю** – усунення та попередження причин, які породжують цю невідповідність, забезпечення додержання об'єктами контролю відповідних норм – писаних та неписаних. Крім того, на думку російської дослідниці Е. Маштакової, завдання громадського контролю полягає у тому, щоб не допустити дій контрольованих суб'єктів за межами законності і правопорядку, попередити можливі відхилення від намічених цілей, а також інтересів суспільства та його суб'єктів, а у разі появи цих відхилень усунути їх негативні наслідки [6, с. 29].

Інституційну базу громадського контролю складають чотири основні компоненти: суб'єкт, об'єкт, предмет та процедура його здійснення. **Суб'єктами** громадського контролю виступають громадяни та громадські об'єднання – неорганізована та організована громадськість. У якості **об'єктів** громадського контролю можуть бути органи публічної влади, державні та комунальні підприємства, установи та організації, а також недержавні суб'єкти будь-яких організаційно-правових форм, що вирішують соціальні завдання. **Предметом** громадського контролю є діяльність вказаних об'єктів з реалізації прав і свобод громадян, задоволення їх потреб та інтересів. **Процедура** громадського контролю містить комплекс форм і методів його здійснення відповідно до завдань та характеру згаданих вище компонентів.

В органах державного управління та органах місцевого самоврядування система контролю функціонує як органічна єдність двох підсистем – внутрішнього та зовнішнього контролю. Саме ці підсистеми у комплексі забезпечують безперервність, всеохопність та всебічність контролю.

Внутрішній (або внутрішньовідомчий) контроль у державному управлінні та місцевому самоврядуванні здійснюють органи, що перебувають між собою у стані адміністративного підпорядкування. Але як зазначають дослідники, сьогодні в Україні функції цього виду контролю розподілені поміж кількома десятками органів державного управління з різним правовим статусом та різними повноваженнями, що іноді дублюються, при цьому механізми взаємодії органів контролю у державному управлінні досі так і не створені [7, с. 1].

Одним з видів **зовнішнього** контролю у системі публічної влади є громадський контроль, за допомогою якого оцінюється діяльність органів влади, підприємств, організацій та установ з надання адміністративних та соціальних послуг населенню, виконання соціальних програм. Характерною особливістю цього контролю є те, що він здійснюється безпосередніми споживачами вказаних послуг та їх об'єднаннями, які організаційно не підпорядковані органам влади. Нижче наведена систематизація видів і форм громадського контролю за суб'єктами, об'єктами та засобами здійснення.

Суб'єктами громадського контролю є організована та неорганізована громадськість.

Організована громадськість – це органи самоорганізації населення, ЗМІ, громадські, профспілкові, творчі організації та інші громадські об'єднання. До цієї ж групи ми відносимо й ті політичні партії, які на даний момент не пройшли до парламенту, а також партійні осередки обласного, районного, міського, районного у місті рівнів, які не представлені в органах місцевого самоврядування цього рівня. Ми виходимо з того, що парламентські партії та партійні осередки, які представлені у відповідних місцевих радах, є суб'єктами **політичного** контролю, який хоча і має певні спільні риси з громадським, але має розглядатися окремо.

Право здійснення громадського контролю має належати тим громадським організаціям, серед видів діяльності яких є здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх установ.

Безпосередньо контроль здійснюється представниками цих організацій – **громадськими контролерами**, кандидатури яких мають затверджуватися Уповноваженим з прав людини на певній території або Громадською радою, що створюється з представників відповідної місцевої ради, адміністрації, та громадських об'єднань, які мають право здійснювати громадський контроль.

Під **неорганізованою громадськістю** розуміємо громадян та їх сім'ї, які не поєднані між собою у будь-які організаційні форми і представляють власні інтереси або ситуативно – спільні інтереси жителів, користувачів або споживачів певної соціальної групи.

Основними групами **об'єктів** громадського контролю є:

- органи державної влади;
- представницькі органи місцевого самоврядування;
- виконавчі органи місцевого самоврядування;
- державні та комунальні установи, підприємства, організації, що надають адміністративні та соціальні послуги;
- недержавні установи, підприємства, організації, що надають соціальні послуги;
- громадяни.

Засобами здійснення або формами громадського контролю можуть бути:

- соціологічні та статистичні дослідження шляхом анкетування, опитування, стороннього нагляду, включеного нагляду, контент-аналізу, фокус-групових дискусій тощо;
- участь громадян у виборах, референдумах, зборах, місцевих ініціативах, громадських слуханнях;
- громадська експертиза актів органів публічної влади та їх проектів;
- публікації у пресі, випуски по радіо, ТВ;
- участь громадськості у роботі колегіальних органів влади;
- включення представників громади до складу робочих груп, які утворюються владою;
- діяльність органів самоорганізації населення;
- діяльність громадських організацій;
- діяльність партійних організацій;
- діяльність об'єднань споживачів;
- перевірка діяльності будь-якої організації або відповідальної особи, аналіз звітності, результатів діяльності з наступним вжиттям певних заходів щодо приведення цієї діяльності у відповідність із встановленими нормами;
- пропозиції (зауваження), заяви, скарги, клопотання у вигляді письмових та усних, індивідуальних та колективних звернень громадян тощо.

Громадський контроль може здійснюватись ідеологічними, релігійними, соціокультурними, морально-психологічними та іншими **методами** залежно від конкретних умов і поставлених цілей. У якості **критеріїв** для здійснення громадського контролю обирають правові (писані) та етичні (неписані) норми і суспільні цінності, які використовуються у якості еталонів при оцінці діяльності об'єктів контролю та її результатів. Суспільними наслідками громадського контролю можуть бути громадське **осудження** або громадське **схвалення**.

За терміном здійснення громадський контроль буває попереднім, поточним та заключним. **Попередній** громадський контроль здійснюється напередодні певної події або рішення шляхом відстеження планів та намірів об'єкту контролю, зокрема проектів актів, що готуються до прийняття. **Поточний** громадський контроль здійснюється безпосередньо у ході діяльності і полягає у регулярній перевірці того, як триває робота, обговоренні проблем, що виникають, та виробленні пропозицій щодо їхнього усунення. **Заключний** контроль здійснюється після того, як роботу виконано. Він полягає у тому, що фактичні результати порівнюються із потрібними, на підставі чого виробляються заходи щодо неухильного виконання рішення або додержання норми та запобігання можливих відхилень у майбутньому.

Ефективність громадського контролю залежить від чіткості встановлення завдань, обґрунтованості еталонних норм та якості розробки і додержання процедур його здійснення.

На цей час в Україні немає спеціального закону про громадський контроль. Його нормативну базу складають окремі норми Конституції та інших законів. Так, згідно із статтями 5 і 38 Конституції, народ є носієм суверенітету та єдиним джерелом влади в Україні, яку він здійснює безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а громадяни мають право **брати участь в управлінні** державними справами.

Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні” в якості однієї з форм громадського контролю визначає громадські слухання (ст. 13), у ході яких „територіальна громада має право зустрічатися з депутатами відповідної ради та посадовими особами місцевого самоврядування, заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування”.

Закон України „Про інформацію” закріплює як обов'язок органів державної влади та органів місцевого самоврядування інформування про свою діяльність та прийняті рішення (ст. 10). Держава гарантує вільний доступ суб'єктів інформаційних відносин до статистичних даних через запит (ч. 3 ст. 13). Кожний учасник інформаційних відносин для забезпечення його прав, свобод і законних інтересів має право на одержання інформації про діяльність народних депутатів, органів державної влади, місцевого самоврядування та місцевої адміністрації (ст. 43). Закон встановлює і відповідальність за порушення законодавства про інформацію.

Закон України „Про об'єднання громадян” (ч. 1 ст. 20) до прав зареєстрованих об'єднань громадян відносить і право отримувати від органів державної влади і управління, органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань.

Згідно Закону України „Про звернення громадян”, громадяни України мають право звертатись до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, установ та організацій незалежно від форм власності, до підприємств, до засобів масової інформації, до посадових осіб згідно з їх функціональними обов'язками із зауваженнями, скаргами та пропозиціями щодо їх статутної

діяльності, заявою чи клопотанням стосовно реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргами про їх порушення (ч. 1 ст. 1). Вказані суб'єкти мають розглянути ці звернення та сповістити їхніх авторів про результати розгляду (ст. 14). Причому дані права розповсюджуються і на осіб, які не є громадянами України (ч. 3 ст. 1).

Закон „Про наукову та науково-технічну експертизу” вводить поняття „громадської експертизи”, яка згідно ст. 11 може проводитися у будь-якій сфері наукової та науково-технічної діяльності, що потребує врахування громадської думки, з ініціативи громадськості, об'єднань громадян та трудових колективів на основі договорів на проведення цієї експертизи.

А близький за сферою регулювання Закон „Про наукову та науково-технічну діяльність” передбачає (ст. 18), що органи державної влади можуть залучати громадські наукові організації за їхньою згодою до участі у підготовці та реалізації рішень стосовно наукової і науково-технічної експертизи та у взаємодії з ними інформувати населення про безпеку, екологічну чистоту, економічну та соціальну значущість, екологічні та соціально-економічні наслідки реалізації відповідних програм, проектів і розробок.

Чинне законодавство України містить й норми щодо впровадження громадського контролю на рівні трудових колективів та професійних спілок. Зокрема, в Законі „Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” (ст. 28) встановлено, що професійні спілки та їх об'єднання мають право одержувати інформацію від роботодавців або їх об'єднань, органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань, що стосуються трудових і соціально-економічних прав та законних інтересів своїх членів, а також інформацію про результати господарської діяльності підприємств, установ та організацій. Крім того, стаття 30 цього Закону передбачає участь професійних спілок та їх об'єднань в охороні довкілля, захисті населення від негативного екологічного впливу та проведення ними громадських екологічних експертиз.

Законодавча база захисту прав споживачів в Україні нараховує нині понад 40 законів та підзаконних нормативних актів. Зокрема, це стаття 42 Конституції України та Закон України „Про захист прав споживачів”, який встановлює права споживачів та визначає механізм їх захисту. Згідно цьому Закону держава підтримує діяльність об'єднань споживачів (ст. 24), які мають право одержувати від органів влади інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань; вносити їм пропозиції щодо розроблення нормативних документів, які встановлюють вимоги до якості продукції; представляти і захищати інтереси споживачів в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування; вносити цим органам пропозиції щодо підвищення якості продукції та з інших питань захисту прав споживачів (ст. 25).

Отже, вказані функції є по суті формами громадського контролю за якістю товарів, робіт, послуг. А враховуючи, що значну частину функцій органів місцевої влади складають саме адміністративні та соціальні послуги населенню (і така тенденція дедалі більше набирає силу), то згідно Закону „Про захист прав споживачів”

громадський контроль за якістю цих послуг стає реальним інструментом впливу громадськості на ефективність діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування.

Останнім часом в органах публічної влади набувають все більшого поширення такі форми контролю, як адміністративний аудит та контролінг. Але на думку сучасних дослідників державного управління [8, с. 126-127], у транзитивному суспільстві слід використовувати не лише комплексний адміністративний аудит, а й демократично зорієнтований аудит, до проведення якого мають залучатися широкі кола громадськості. Таке поєднання методів державного і громадського контролю формує новий управлінський метод – **державно-громадський контролінг** (ДГК). Запровадження цього методу в органах публічної влади сприяє їхньої демократизації, підвищує скоординованість та ефективність здійснення державної політики на місцевому рівні та створює багатоканальну систему інформаційного забезпечення управлінського процесу.

ДГК поділяють на внутрішній і зовнішній. **Внутрішній** контролінг здійснює служба державно-адміністративного контролінгу (СДАК) у вигляді аудиту економічності, ефективності та результативності використання державно-управлінським органом суспільних ресурсів (бюджетних коштів) під час виконання своїх функціональних обов'язків. **Зовнішній** контролінг здійснює служба громадського контролінгу (СГК) силами легалізованих інституцій громадянського суспільства через надання ними відповідної інформації, на основі чого розробляються узгоджені із СДАК проекти відповідних управлінських рішень. Отже, зовнішній контролінг у системі державної адміністрації – це, як правило, громадський контроль діяльності влади та її соціальної ефективності, зокрема якості адміністративних послуг.

Найважливішою умовою підвищення ефективності громадського контролю є **відкритість та прозорість** діяльності органів влади, зокрема шляхом поширення доступу до інформації про діяльність цих органів, комунальних та інших підприємств, установ та організацій через Інтернет. Дослідження співвідношення розвитку Інтернету і демократизації суспільства дозволяє зробити висновок, що Всесвітню Мережу варто визнати важливим інструментом суспільно-політичної мобілізації, яка може спрямовувати політичну активність мас у конструктивне русло, орієнтувати її на зміцнення і розвиток демократії. Важливою особливістю інформаційного суспільства є те, що нові інфокомунікаційні технології дозволяють розширювати права громадян шляхом надання їм доступу до різної інформації; збільшити ступінь їх участі у прийнятті політичних рішень та контролі за діяльністю публічної влади; активно творити інформацію, а не тільки її споживати; забезпечувати захист приватного життя тощо. Коли завдяки технології суспільство стає все прозорішим для влади, то його легше контролювати [9, с. 72].

Найважливішу роль в забезпеченні громадського контролю покликані грати ЗМІ. Проте на даний час вони цю свою роль виконують недостатньо ефективно. У регіонах багато ЗМІ орієнтовані на обслуговування поточних інтересів влади. Центральні засоби масової інформації хоча і є більш вільними, але й вони поки що не стали гідним громадським контролером держави. Тому сьогодні головними за-

вданнями є отримання ЗМІ фінансово-економічної самодостатності та забезпечення цивілізованої конкуренції на ринку мас-медіа.

Але і самі ЗМІ не повинні бути поза критикою суспільства – їх необхідно поставити в умови фінансової відповідальності за порушення законодавства. Крім того, корпоративні об'єднання ЗМІ самі повинні виробити та дотримувати кодекс честі і професійної етики. Головне завдання ЗМІ полягає у тому, щоб активно співпрацювати з іншими інститутами громадянського суспільства у контролі за діяльністю органів публічної влади та надавачами соціальних послуг.

Висновки

1. Спираючись на наведені вище аргументи, можна зробити висновок, що на шляху розвитку в Україні демократичної, соціальної, правової держави громадський контроль є не тільки невід'ємною складовою державного управління та місцевого самоврядування, але й найважливішим чинником розвитку громадянського суспільства. Він потрібен, перш за все, самій публічній владі, щоб підвищити ефективність своєї діяльності та забезпечити додаткові заходи її захисту від захоплення впливовими політичними й економічними групами. Крім того, для свого успішного функціонування і розвитку влада гостро потребує постійного узгодження своїх дій з суспільними потребами і інтересами, які виражаються населенням як безпосередньо, так і через інститути громадянського суспільства. І громадський контроль є одним з основних засобів такого узгодження.

2. Громадський контроль є потужним фактором залучення індивідуумів до демо-кратичних групових процесів, що дозволяє їм набувати цінний досвід та навички артикуляції і реалізації власних інтересів у поєднанні з інтересами громади. З метою посилення суспільної значущості громадського сектора як одного з інститутів публічної влади, суб'єкти громадського контролю мають бути уповноважені звертатися для представлення та захисту прав громади до Конституційного Суду, Президента, органів виконавчої влади вищого рівня про визнання тих чи інших актів органів влади незаконними, неефективними, недоцільними та їх скасування. Нереагування або неналежне реагування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб на такі звернення суб'єктів громадського контролю має передбачати відповідні санкції.

3. Аналіз придатності чинного законодавства для широкого впровадження різних форм громадського контролю дозволяє зробити висновок про **недостатню розробленість** його теоретичних основ та відповідно не закріпленість їх у нормах права. Зокрема, такі форми громадського контролю, як громадські слухання, громадська експертиза, участь громадськості у роботі колегіальних органів при органах влади взагалі (за рідкими винятками) не мають законодавчо-процедурного забезпечення. А це у порушення норм Конституції фактично позбавляє громадськість брати активну участь в управлінні місцевими справами.

4. Для інституювання громадського контролю в Україні пропонується **доповнити Конституцію** України, зокрема її статтю 38 частиною другою такого змісту: *„Об'єднання громадян та окремі громадяни мають право здійснювати громадський контроль діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємств, установ та організацій. Форми й по-*

рядок здійснення громадського контролю встановлюються законом”. Вважаємо за доцільне прийняти також **спеціальний закон** про громадський контроль та доповнити спеціальні закони України, що діють у сферах освіти, соціального захисту, транспорту, земельних відносин, охорони здоров'я, охорони довкілля, виконання покарань, діяльності міліції, армії та інших, нормами, які би встановлювали предмет, форми і механізми здійснення громадського контролю у сфері регулювання цих законів.

5. Принциповим кроком до встановлення чіткого громадського контролю за владою є її інформаційна прозорість, відкритість і доступність для громадян. В країні не повинно бути ні для кого монополії на інформацію, інформація має бути відкритою для всіх. Для цього в Інтернеті мають бути створені сайти органів влади усіх гілок і рівнів з розміщенням на них інформації про всі аспекти діяльності, зокрема: проекти актів, ухвалені акти та інформація про хід їх виконання, результати голосування на засіданнях (сесіях) відповідного органу. При цьому доступ до розміщених в Інтернеті відомостей має бути безкоштовним, а інформація – повною, вичерпною і постійно оновлюваною. Тим самим Інтернет по суті створює принципово нове середовище у взаїмовідносинах громадян, суспільства і держави.

6. Механізми здійснення громадського контролю слід включити у статuti територіальних громад, регламенти діяльності місцевих рад та їх виконкомів. Координацію здійснення громадського контролю на певній території та надання необхідної інформаційно-методичної допомоги громадським контролерам має здійснювати відповідна Громадська рада або спеціалізованій незалежний аналітичний ресурсний центр. Результати громадського контролю повинні регулярно розглядатись Уповноваженим з прав людини відповідного рівня, а щорічна доповідь за наслідками громадського контролю – представлятися на розгляд відповідної місцевої ради. Саме системний характер організації громадського контролю та чітке визначення його процедур забезпечить його максимальну корисність та запобігання можливій деструктивності.

Перспективи подальших розвідок. Напрямами подальшого дослідження у сфері удосконалення механізмів здійснення громадського контролю має бути розширення його форм і методів, відпрацювання правових та організаційних механізмів відповідальності підконтрольних об'єктів громадського контролю за допущені порушення, що були виявлені, а також забезпечення громадської легітимності суб'єктів громадського контролю, підвищення професійного рівня, спеціалізації громадських контролерів у відповідних сферах здійснення контролю та запровадження певних механізмів запобігання корупції у їхньому середовищі.

Використана література

1. Мучник А. Г. Комментарий к Конституции Украины. – 2-е изд., исправ. и доп. – Кн. 1. – 400 с.
2. Щекин Г. В. Социальная теория и кадровая политика: Моногр. – К.: МАУП, 2000. – 576 с.
3. Малиновський В. Я. Державне управління: навч. посіб. – Луцьк: Ред. – вид. від. „Вежа” Вол. Держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – 558 с.
4. Селіванов В. М. Право і влада суверенної України: методологічні аспекти. – Монографія. – К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2002. – 724 с.
5. Сушинський О. І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти: Монографія. – Львів: ЛРІДУ УАДУ, 2002. – 468 с.
6. Маштакова Е. А. Теоретико-правовые вопросы государственного контроля в Российской Федерации // Дисс. на соискание уч. ст. канд. юрид. наук. Ростов-н/Д, 2000.
7. Полінець О. П. Контроль в державному управлінні України: теоретико-організаційні питання: Автореф. дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.01 / Національна академія держ. управління при Президентіві України. – К., 2003.
8. Мартиненко В. М. Державно-громадський контролінг як метод демократизації державного управління // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. праць ХарПІ НАДУ. – Вип. 2 (21). – У 2 ч. – Ч. 2. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ „Магістр”, 2004. – С. 124-129.
9. Сіленко А. Соціально-політичні наслідки інформаційної революції // Політичний менеджмент, 2005. – № 5. – С. 61-74.

А. С. КРУПНИК

Джерело:

Крупник А. С. Громадський контроль: сутність та механізми здійснення // Теоретичні та прикладні питання державотворення [Електронне наукове видання]: Збірник наукових праць ОРІДУ НАДУ. – Вип. 1, 2007 – www.oridu.odessa.ua
<http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2007-/07kassmz.htm/odyframe.htm>

Конституція України

Стаття 38. Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування.

Європейська хартія місцевого самоврядування

Держави - члени Ради Європи, які підписали цю Хартію,

враховуючи, що право громадян на участь в управлінні державними справами є одним з демократичних принципів, які поділяються всіма державами - членами Ради Європи,

переконані в тому, що це право найбільш безпосередньо може здійснюватися саме на місцевому рівні,

Хартію ратифіковано Законом N 452/97-ВР (452/97-ВР) від 15.07.97)

Додатковий протокол до Хартії див. (994 946) від 16.11.2009 }

Дата підписання: 6 листопада 1996 р.

Закон України

«Про місцеві державні адміністрації»

(ВИТЯГ)

Глава 2

ОСНОВНІ ГАЛУЗЕВІ ПОВНОВАЖЕННЯ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

Стаття 28. Права місцевих державних адміністрацій

Для реалізації наданих повноважень місцеві державні адміністрації мають право:

2) залучати вчених, спеціалістів, представників громадськості до проведення перевірок, підготовки і розгляду питань, що входять до компетенції місцевих державних адміністрацій;

3) одержувати відповідну статистичну інформацію та інші дані від державних органів і органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, політичних партій, громадських і релігійних організацій, підприємств, установ та організацій, їх філіалів і відділень незалежно від форм власності;

Президент України

Л. КУЧМА

*м. Київ, 9 квітня 1999 року
N 586-XIV*

Закон України «Про благоустрій населених пунктів»

(ВИТЯГ)

Розділ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

благоустрій населених пунктів - комплекс робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів з покращання мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму та інше, що здійснюються на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля;

утримання в належному стані території - використання її за призначенням відповідно до генерального плану населеного пункту, іншої містобудівної документації, місцевих правил забудови, правил благоустрою території населеного пункту, а також санітарне очищення території, її озеленення, збереження та відновлення об'єктів благоустрою;

заходи з благоустрою населених пунктів - роботи щодо відновлення, належного утримання та раціонального використання територій, охорони та організації упорядкування об'єктів благоустрою...

Розділ II

УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Стаття 9. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері благоустрою населених пунктів

1. До повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері благоустрою населених пунктів належить:

1) забезпечення реалізації державної політики у цій сфері;

2) участь у розробленні і виконанні державних і регіональних програм благоустрою населених пунктів;

3) інформування населення про здійснення заходів з благоустрою населених пунктів.

Стаття 10. Повноваження сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів

1. До повноважень сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів належить:

1) затвердження місцевих програм та заходів благоустрою населених пунктів, забезпечення їх виконання;

2) створення в разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення з іншими суб'єктами комунальної власності благоустрою населених пунктів, визначення повноважень цих органів (служб);

3) організація забезпечення на території населеного пункту чистоти і порядку, дотримання тиші в громадських місцях;

4) організація місць відпочинку для населення;

5) розроблення схем санітарного очищення населених пунктів;

6) затвердження правил благоустрою територій населених пунктів;

7) визначення на конкурсних засадах підприємств, установ, організацій (балансоутримувачів), відповідальних за утримання об'єктів благоустрою;

8) залучення на договірних засадах коштів і матеріально-технічних ресурсів юридичних та фізичних осіб для здійснення заходів з благоустрою населених пунктів;

9) здійснення контролю за станом благоустрою та утриманням територій, інженерних споруд та об'єктів, підприємств, установ та організацій, їх озелененням, охороною зелених насаджень, водних об'єктів тощо;

10) надання дозволу на розміщення на території об'єктів благоустрою будівель і споруд соціально-культурного, побутового, торговельного та іншого призначення, визначення обсягів пайової участі їх власників в утриманні об'єктів благоустрою;

11) визначення місць стоянок транспортних засобів на об'єктах благоустрою населених пунктів, графіків роботи кладовищ, зовнішнього освітлення та санітарного очищення території, термінів проведення робіт з реконструкції та капітального ремонту об'єктів благоустрою;

12) інформування населення про здійснення заходів з благоустрою населених пунктів;

13) визначення в установленому порядку розміру відшкодувань юридичними та фізичними особами за забруднення довкілля та інші екологічні збитки, спричинені порушенням законодавства у сфері благоустрою та охорони навколишнього природного середовища.

Розділ III

СУБ'ЄКТИ ТА ОБ'ЄКТИ У СФЕРІ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

Стаття 17. Права та обов'язки громадян у сфері благоустрою населених пунктів

1. Громадяни у сфері благоустрою населених пунктів мають право:

1) користуватись об'єктами благоустрою населених пунктів;

2) брати участь в обговоренні правил та проектів благоустрою території населених пунктів;

3) вносити на розгляд місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій пропозиції з питань благоустрою населених пунктів;

4) отримувати в установленому законом порядку повну та достовірну інформацію про затвердження правил благоустрою території населеного пункту та внесення до них змін, а також роз'яснення їх змісту;

5) брати участь у здійсненні заходів з благоустрою населених пунктів, озелененні та утриманні в належному стані садиб, дворів, парків, площ, вулиць, кладовищ, братських могил, обладнанні дитячих і спортивних майданчиків, ремонті шляхів і тротуарів, інших об'єктів благоустрою;

6) вимагати негайного виконання робіт з благоустрою населених пунктів у разі, якщо невиконання таких робіт може завдати шкоду життю, здоров'ю або майну громадян;

7) звертатись до суду з позовом про відшкодування шкоди, заподіяної майну чи здоров'ю громадян унаслідок дій чи бездіяльності балансоутримувачів об'єктів благоустрою.

2. Громадяни у сфері благоустрою населених пунктів зобов'язані:

1) утримувати в належному стані закріплені в становленому порядку за ними території;

2) дотримуватися правил благоустрою території населених пунктів;

3) не порушувати права і законні інтереси інших суб'єктів благоустрою населених пунктів;

4) відшкодовувати в установленому порядку збитки, завдані порушенням законодавства з питань благоустрою населених пунктів.

Розділ IV

ОРГАНІЗАЦІЯ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

Стаття 21. Елементи благоустрою

1. Елементами благоустрою є:

1) покриття площ, вулиць, доріг, проїздів, алей, бульварів, тротуарів, пішохідних зон і доріжок відповідно до діючих норм і стандартів;

2) зелені насадження (у тому числі снігозахисні та протиерозійні) уздовж вулиць і доріг, в парках, скверах, на алеях, бульварах, в садах, інших об'єктах благоустрою загального користування, санітарно-захисних зонах, на прибудинкових територіях;

3) будівлі та споруди системи збирання і вивезення відходів;

4) засоби та обладнання зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами;

5) технічні засоби регулювання дорожнього руху;

6) будівлі та споруди системи інженерного захисту території;

7) комплекси та об'єкти монументального мистецтва;

8) обладнання (елементи) дитячих, спортивних та інших майданчиків;

9) малі архітектурні форми;

10) інші елементи благоустрою, визначені нормативно-правовими актами.

Розділ VII

КОНТРОЛЬ У СФЕРІ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

Стаття 38. Завдання контролю у сфері благоустрою населених пунктів

1. Контроль у сфері благоустрою населених пунктів спрямований на забезпечення дотримання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та підпорядкування, а також громадянами, у тому числі іноземцями

та особами без громадянства, вимог цього Закону, Правил благоустрою території населеного пункту та інших нормативно-правових актів.

Стаття 41. Громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів

1. Громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів здійснюється громадськими інспекторами благоустрою населених пунктів згідно з положенням, яке затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

2. Громадські інспектори благоустрою населених пунктів:

1) беруть участь у проведенні спільно з працівниками органів державного контролю рейдів та перевірок додержання підприємствами, установами, організаціями та громадянами законодавства у сфері благоустрою населених пунктів;

2) проводять перевірки і складають протоколи про порушення законодавства у сфері благоустрою населених пунктів і подають їх органам державного контролю у цій сфері та правоохоронним органам для притягнення винних до відповідальності;

3) надають допомогу органам державного контролю у сфері благоустрою населених пунктів у діяльності щодо запобігання порушенням законодавства про благоустрій населених пунктів;

4) здійснюють інші повноваження відповідно до закону.

3. Результати громадського контролю за станом благоустрою територій підлягають оприлюдненню на зборах мешканців відповідної території та розгляду органами місцевого самоврядування в порядку, визначеному законодавством.

Президент України

В. ЮЩЕНКО

*м. Київ, 6 вересня 2005 року
N 2807-IV*

МІНІСТЕРСТВО БУДІВНИЦТВА, АРХІТЕКТУРИ
ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Н А К А З

від 16.01.2007 N 7

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
13 березня 2007 р.
за N 220/13487

**Про затвердження Положення про громадський
контроль у сфері благоустрою
населених пунктів**

Відповідно до статті 41 Закону України "Про благоустрій населених пунктів" (2807-15), з метою встановлення правових засад діяльності громадських інспекторів благоустрою населених пунктів **Н А К А З У Ю**:

1. Затвердити Положення про громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів, що додається.
2. Управлінню благоустрою та комунального обслуговування (Я.А.Стеценко) спільно з Відділом юридичного забезпечення (О.І.Ляшенко) подати цей наказ у встановленому порядку до Міністерства юстиції для державної реєстрації.
3. Управлінню благоустрою та комунального обслуговування (Я.А.Стеценко) довести цей наказ до відома місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Г.М.Семчука.

Віце-прем'єр-міністр України,
Міністр будівництва, архітектури
та житлово-комунального
господарства України

В.В. Рибак

ПОЛОЖЕННЯ

про громадський контроль у сфері
благоустрою населених пунктів

1. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблене відповідно до статті 41 Закону України "Про благоустрій населених пунктів" (2807-15).

1.2. Громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів здійснюють громадські інспектори благоустрою населених пунктів (далі - громадські інспектори).

2. Організація діяльності громадських інспекторів

2.1. Діяльність громадських інспекторів організовують та координують місцеві державні адміністрації.

2.2. Громадські інспектори у своїй діяльності керуються Конституцією України (254к/96-ВР), законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами і стандартами щодо вимог з благоустрою населених пунктів, наказами центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства, наказами та розпорядженнями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів, Правилами благоустрою територій, затвердженими в установленому порядку, у відповідному населеному пункті та цим Положенням.

3. Порядок призначення громадських інспекторів

3.1. Громадськими інспекторами можуть бути громадяни України, що досягли 18 років, мають досвід роботи у сфері благоустрою та пройшли співбесіду в відповідній місцевій державній адміністрації.

3.2. Громадянин, який бажає бути громадським інспектором, подає до відповідної місцевої державної адміністрації письмову заяву довільної форми. До заяви може додаватись подання організації, що його рекомендує, або письмове клопотання відповідного структурного підрозділу місцевої державної адміністрації з питань житлово-комунального господарства, до відання якого належать питання з благоустрою населеного пункту.

3.3. Громадські інспектори призначаються відповідними місцевими державними адміністраціями після проходження співбесіди та виявлення претендентом знань з основ законодавства з питань благоустрою населених пунктів.

3.4. Громадські інспектори отримують посвідчення встановленого зразка, що підтверджують їх повноваження.

3.5. Посвідчення громадського інспектора благоустрою населених пунктів видають відповідні місцеві державні адміністрації терміном на один рік із щорічним продовженням за результатами оцінки щоквартальних та щорічних звітів громадського інспектора про виконану роботу.

3.6. У посвідченні громадського інспектора визначається територія, у межах якої він може здійснювати свої повноваження.

3.7. Громадські інспектори виконують роботу на громадських засадах, без звільнення від основної роботи і без додаткової оплати праці.

3.8. Громадський інспектор повинен пройти інструктаж в відповідній місцевій державній адміністрації, якою видано посвідчення, з питань здійснення інспекційних перевірок, складання за їх результатами протоколів про правопорушення законодавства у сфері благоустрою населених пунктів та інструктаж з техніки безпеки.

4. Координація діяльності громадських інспекторів

4.1. Громадські інспектори працюють у тісній взаємодії з відповідними місцевими державними адміністраціями, які призначили їх і видали посвідчення громадського інспектора благоустрою населених пунктів, іншими державними органами, які здійснюють контроль за станом та утриманням об'єктів благоустрою населених пунктів.

4.2. Кожний громадський інспектор закріплюється за відділом або сектором відповідного структурного підрозділу місцевої державної адміністрації з питань житлово-комунального господарства, до відання якого належать питання з благоустрою населеного пункту, сфера діяльності яких збігається з галузевим напрямком діяльності громадського інспектора.

4.3. Керівник структурного підрозділу відповідної місцевої державної адміністрації, за яким закріплений громадський інспектор:

надає йому практичну і методичну допомогу з питань здійснення громадського контролю за додержанням законодавства у сфері благоустрою та Правил благоустрою території населеного пункту;

координує його діяльність;

проводить з ним навчання, ознайомлює його з новими законодавчими та нормативними документами, які регулюють здійснення громадського контролю;

залучає його до участі в перевітках, які збігаються з напрямком діяльності громадського інспектора;

оформляє в установленому законодавством порядку направлення для громадського інспектора на проведення перевірок;

приймає та аналізує щоквартальні та щорічні звіти громадських інспекторів благоустрою населеного пункту;

уносить подання про продовження терміну виконання функції громадського інспектора благоустрою населених пунктів.

5. Права громадських інспекторів

Громадські інспектори мають право:

брати участь у проведенні спільно з працівниками органів державного контролю рейдів та перевірок додержання підприємствами, установами, організаціями та громадянами законодавства у сфері благоустрою населених пунктів;

проводити перевірки, складати протоколи про порушення законодавства у сфері благоустрою населених пунктів і подавати їх органам державного контролю у цій сфері для притягнення винних до відповідальності;

надавати допомогу органам державного контролю у сфері благоустрою населених пунктів у діяльності щодо запобігання порушенням законодавства про благоустрій населених пунктів;

здійснювати інші повноваження відповідно до закону.

6. Обов'язки громадських інспекторів

Громадські інспектори зобов'язані:

дотримуватись вимог чинного законодавства та вимог цього Положення при проведенні рейдів та перевірок;

сумлінно виконувати покладені на них завдання та інформувати відповідні структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, за якими закріплені громадські інспектори, про результати рейдів та перевірок безпосередньо після їх закінчення;

щокварталу до 5 числа наступного за звітним кварталом та не пізніше 15 січня наступного за звітним року подавати до відповідної місцевої державної адміністрації, якою призначено громадського інспектора благоустрою населених пунктів, щоквартальні та щорічний звіти про проведену роботу.

7. Позбавлення повноважень громадського інспектора

7.1. Місцева державна адміністрація, яка призначила громадського інспектора, має право позбавити його права виконувати обов'язки громадського інспектора благоустрою населених пунктів з анулюванням відповідного посвідчення у разі:

ненадання у встановлені терміни щоквартальних та щорічного звітів або негативної їх оцінки;

неналежного виконання ним обов'язків громадського інспектора;

учинення громадським інспектором порушень законодавства з питань благоустрою населених пунктів, перевищення повноважень, а також учинення інших протиправних дій при виконанні обов'язків громадського інспектора благоустрою населених пунктів.

7.2. Рішення про позбавлення права виконувати обов'язки громадського інспектора благоустрою населених пунктів з анулюванням відповідного посвідчення приймається відповідною місцевою державною адміністрацією.

*Начальник Управління
благоустрою та комунального
обслуговування*

Я.А. Стеценко

МЕТОДИКА

відбору громадських інспекторів благоустрою населених пунктів Хмельницького району та оцінки їхньої діяльності

Методика відбору громадських інспекторів благоустрою населених пунктів Хмельницького району та оцінки їхньої діяльності (далі - Методика) визначає основні вимоги до кандидатів на роль громадських інспекторів благоустрою населених пунктів та порядок їхнього відбору, а також критерії та порядок оцінки діяльності громадських інспекторів.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. **Інститут громадських інспекторів благоустрою населених пунктів** (далі – громадських інспекторів) утворюється відповідно до вимог статті 41 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 6 вересня 2005 року №2807-IV та наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 16 січня 2007 року №7 «Про затвердження Положення про громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів».

1.2. Інститут громадських інспекторів як інструмент **громадського контролю** благоустрою населених пунктів є разом із державним та самоврядним контролем складовою системи контролю у сфері благоустрою населених пунктів, за допомогою якого забезпечується дотримання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та підпорядкування, а також громадянами, іноземцями та особами без громадянства вимог законодавства, правил благоустрою території населеного пункту та інших нормативно-правових актів.

1.3. **Сферою діяльності** громадських інспекторів є здійснення контролю за виконанням комплексу робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, заходів з покращання мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму тощо на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання і охорони, створення умов для захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля.

1.4. **Нормативно-правовою базою** для діяльності інституту громадських інспекторів є Конституція України (зокрема, ст. 38), Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 року №2625-III, Наказ Мінжитлокомунгоспу України від 16.01.2007 №7, Правила благоустрою території населених пунктів та інші нормативно-правові акти.

1.5. Ця **Методика затверджується** розпорядженням голови районної державної адміністрації і є локальним нормативно-правовим актом, яким керуються у своїй діяльності зі створення інституту громадських інспекторів та оцінки їхньої діяльності Хмельницька районна державна адміністрація, інші підрозділи місцевих органів виконавчої влади та органи місцевого самоврядування (у питаннях взаємодії із громадськими інспекторами), а також підприємства, установи, громадські організації, професійні спілки, органи са-

моорганізації населення (далі – громадські об'єднання), які діють на відповідних територіях в межах Хмельницького району.

Проект Методики розроблено Хмельницькою районною державною адміністрацією разом із Хмельницькою районною громадською організацією «ПРАВО» в межах проекту "Перспективи розвитку громадського контролю у сфері благоустрою населених пунктів у Хмельницькому районі", який реалізується за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

II. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КАНДИДАТІВ НА РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ІНСПЕКТОРІВ

2.1. Кандидати на роль громадських інспекторів мають відповідати наступним вимогам:

- бути громадянином України та досягти 18-річного віку;
- мати вищу або середню освіту, яка прямо або непрямо пов'язана із сферою майбутньої діяльності (галуззю спеціалізації) громадського інспектора;
- мати досвід професійної діяльності у сфері майбутньої діяльності (галузі спеціалізації) громадського інспектора не менш ніж один рік;
- мати досвід громадської діяльності у складі керівництва або активу громадського об'єднання не менш ніж один рік;
- мати фізичну можливість виконувати обов'язки громадського інспектора (належний стан здоров'я, відсутність фізичних вад, які б заважали роботі у якості громадського інспектора);
- професійна зайнятість кандидата має дозволяти йому працювати у якості громадського інспектора у вільний від основної роботи час.

2.2. Відповідність кандидата вказаним вище вимогам підтверджується відповідними документами, які подаються ним разом із заявою на ім'я керівника головного підрозділу з благоустрою (форма заяви наведена у додатку 1), **поданням** від імені громадського об'єднання, що його рекомендує, **поданням** підрозділу органу місцевого самоврядування та **клопотанням** відповідного структурного підрозділу Хмельницької районної державної адміністрації з питань житлово-комунального господарства, до відання якого належать питання благоустрою населених пунктів.

III. ПОРЯДОК ВІДБОРУ КАНДИДАТІВ НА РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ІНСПЕКТОРІВ

3.1. Для проходження кандидатами на роль громадських інспекторів співбесіди та подальшої оцінки діяльності призначених на цю посаду громадських інспекторів розпорядженням голови Хмельницької районної державної адміністрації утворюється конкурсна комісія з відбору громадських інспекторів благоустрою населених пунктів та оцінки їхньої діяльності (далі – **конкурсна комісія**) кількістю 6 осіб, до складу якої включаються по одному представнику від підрозділу Хмельницької РДА, до відома якого віднесено

вирішення питань благоустрою населених пунктів Хмельницького району, підрозділу, який опікується питаннями захисту прав споживачів, комісії, яка опікується питаннями благоустрою Хмельницької районної ради, Хмельницької районної громадської організації «ПРАВО», Хмельницької міської молодіжної громадської організації «Молодіжна Рада», а також заступник голови Хмельницької РДА, на якого покладено контроль за здійсненням благоустрою в Хмельницькому районі.

3.2. У складі конкурсної комісії визначаються голова комісії (представник головного підрозділу з благоустрою), а також заступник голови конкурсної комісії та секретар, серед яких принаймні один має бути представником громадського об'єднання.

3.3. Підрозділ з благоустрою визначає сфери (галузі) благоустрою, де діє інститут громадських інспекторів, відповідні підрозділи районної державної адміністрації (галузеві підрозділи з благоустрою), за якими закріплюються громадські інспектори, та наказом керівника підрозділу оголошує **конкурс** на відкритий підбір кандидатів до складу громадських інспекторів. Ця інформація не пізніше, ніж за місяць до завершення конкурсу оприлюднюється і доводиться до відома громадськості через ЗМІ, офіційні сайти, громадські об'єднання та іншим шляхом.

3.4. **В оголошенні конкурсу** вказується:

- мета і завдання діяльності інституту громадських інспекторів та їхнє повноваження у сфері благоустрою;
- сфери благоустрою, в яких мають працювати громадські інспектори;
- вимоги до кандидатів на роль громадських інспекторів;
- склад документів, необхідних для участі у конкурсі;
- місце і терміни подання заявок на конкурс, розгляду кандидатур та оприлюднення підсумків конкурсу;
- контактні координати для отримання додаткових відомостей.

3.5. У період проведення конкурсу підрозділ з благоустрою безпосередньо та разом із уповноваженими ним громадськими об'єднаннями доводить до широкого загалу умови конкурсу, склад повноважень та форми діяльності громадських інспекторів, проводить консультаційні зустрічі з громадськістю.

3.6. Для попереднього ознайомлення претендентів на роль громадських інспекторів з вимогами конкурсу та нормативно-правовою базою у сфері благоустрою підрозділ з благоустрою може самостійно або за участю громадських об'єднань видавати та розповсюджувати нормативно-методичні матеріали щодо створення та діяльності інституту громадських інспекторів.

3.7. У процесі прийому заявок від претендентів на участь у конкурсі, який здійснює секретар конкурсної комісії, перевіряється склад документів, що надають претенденти, та їхня відповідність вимогам конкурсу. У разі відповідності кандидатів усім вказаним вище вимогам, їм призначається час для проходження співбесіди із конкурсною комісією.

3.8. Конкурсна комісія в ході індивідуальної співбесіди з кандидатом з'ясовує його рівень знань з основ законодавства з питань благоустрою, досвід роботи та можливу майбутню діяльність у якості громадського інспектора. Після оцінки кандидата кожним членом комісії за певними критеріями (додаток 2) усі члени комісії виробляють спільну думку щодо можливості за-

рахування кандидата до складу громадських інспекторів. За необхідності, питання вирішується шляхом голосування. При рівності голосів «за» і «проти» визначальним є голос голови конкурсної комісії.

3.9. Підсумки конкурсу по відбору кандидатів на роль громадських інспекторів затверджуються розпорядженням голови Хмельницької РДА та оприлюднюються через ЗМІ, офіційний сайт та в інший спосіб.

IV. ОТРИМАННЯ ГРОМАДСЬКИМИ ІНСПЕКТОРАМИ ПОВНОВАЖЕНЬ ДЛЯ РОБОТИ

4.1. Громадські інспектори, кандидатури яких відібрані конкурсною комісією та затверджені розпорядженням голови Хмельницької РДА, перед тим, як приступити до виконання своїх обов'язків, мають обов'язково пройти попередній інструктаж та установчий семінар для отримання базових знань з питань діяльності громадського інспектора.

4.2. В ході інструктажу, який протягом тижня з дня оприлюднення результатів конкурсу проводиться підрозділом з благоустрою, висвітлюються питання організації проведення інспекційних перевірок, складання за їх результатами протоколів про правопорушення законодавства у сфері благоустрою населених пунктів та інструктаж з техніки безпеки.

4.3. **Установчий семінар** організовує підрозділ з благоустрою не пізніше двох тижнів з дня оприлюднення результатів конкурсу. Програма семінару розробляється за погодженням із громадськими об'єднаннями, які працюють у сфері благоустрою, і включає питання організації громадського контролю, взаємодії з громадянами, іншими державними, муніципальними та громадськими структурами, деталізацію нормативних вимог до забезпечення благоустрою у відповідних галузях тощо. До проведення установчого семінару можуть залучатися провідні фахівці та науковці за спеціалізацією і з питань функціонування інституту громадських інспекторів.

4.4. Після проходження попереднього інструктажу та установчого семінару громадські інспектори отримують від Хмельницької РДА **посвідчення** встановленого зразка, що підтверджують їх повноваження терміном на один рік.

4.5. У посвідченні громадського інспектора визначається **територія**, у межах якої він (вона) може здійснювати свої повноваження.

4.6. Громадські інспектори працюють під організаційно-методичним керівництвом головного підрозділу з благоустрою у тісній взаємодії з іншими державними органами, які здійснюють контроль за станом та утриманням об'єктів благоустрою населених пунктів, Інспекцією з благоустрою Хмельницького району та іншими органами, відповідальними за стан благоустрою, а також громадськими інспекторами з охорони довкілля, добровільними народними дружинниками та ін.

4.7. Координація діяльності громадських інспекторів, їхні права та обов'язки визначаються Положенням про громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів, затвердженим наказом Мінжитлокомунгоспу України від 16.01.2007 р. №7

V. ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ІНСПЕКТОРІВ

5.1. Поточна та підсумкова оцінки діяльності громадських інспекторів здійснюються підрозділом з благоустрою на основі аналізу їхніх щоквартальних та щорічного звітів, а також відзивів інших структурних підрозділів Хмельницької районної державної адміністрації, інших державних органів, які здійснюють контроль за станом та утриманням об'єктів благоустрою населених пунктів, Інспекцією з благоустрою Хмельницького району та іншими органами, відповідальними за стан благоустрою, звернень громадян та юридичних осіб, які безпосередньо стикались із громадськими інспекторами у процесі їхньої діяльності.

5.2. На основі аналізу вказаної інформації конкурсна комісія готує і не пізніше кінця січня року, наступного за звітним, надає голові Хмельницької РДА обґрунтоване подання по кожному з громадських інспекторів щодо продовження ним терміну виконання своїх обов'язків, або позбавлення цього статусу. На підставі даного подання голова Хмельницької РДА своїм розпорядженням продовжує або припиняє термін повноважень громадських інспекторів.

5.3. Періодично, але не рідше одного разу на рік, громадські інспектори проходять **підвищення кваліфікації** у вигляді семінарів та інших форм навчання, які організовує Хмельницька РДА за участю громадських об'єднань. Тематика семінарів визначається з урахуванням пропозицій самих громадських інспекторів.

5.4. У разі отримання головним підрозділом з благоустрою інформації про **порушення** громадським інспектором законодавства з питань благоустрою населених пунктів, перевищення ним (нею) повноважень, учинення інших протиправних дій при виконанні обов'язків громадського інспектора, а також за наявності інших підстав, передбачених п. 7 Положення про громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів для дострокового позбавлення особи повноважень громадського інспектора, за поданням керівника підрозділу з благоустрою або особи, яка виконує його обов'язки, конкурсна комісія інституту громадських інспекторів на своєму позачерговому засіданні розглядає обставини цієї справи і робить свій висновок щодо обґрунтованості цих звинувачень.

5.5. За необхідності з'ясування або уточнення деталей справи на засідання комісії може бути запрошений сам громадський інспектор, стосовно якого надійшли звинувачення, а також причетні до цього особи та відповідні фахівці.

5.6. На підставі висновку комісії, яким підтверджується обґрунтованість звинувачень особи у скоєних нею порушеннях, що дають підстави для дострокового припинення її повноважень як громадського інспектора, видається розпорядження голови РДА, яким особа, що припустила ці порушення, **позбавляється** статусу громадського інспектора.

5.7. Особа, яка була достроково позбавлена повноважень громадського інспектора, протягом трьох років не допускається до участі у конкурсі на роль громадського інспектора, який проводить Хмельницька районна державна адміністрація.

Додаток 1
до Методики відбору громадських
інспекторів благоустрою
населених пунктів та оцінки
їхньої діяльності

ФОРМА ЗАЯВИ КАНДИДАТА
на роль громадського інспектора благоустрою

Голові Хмельницької районної
державної адміністрації

Прізвище

Ім'я, по батькові

що мешкає за адресою

ЗАЯВА

Прошу призначити мене громадським інспектором благоустрою Хмельницького району у галузі: _____

Моя освіта: _____

Досвід роботи в обраній галузі _____

Досвід громадської діяльності: _____

Місце роботи, посада зараз: _____

Зайнятість на цій роботі дозволяє мені працювати громадським інспектором благоустрою у вільний від роботи час.

З основними нормативно-правовими актами, які діють у вказаній галузі благоустрою, знайомий (знайома).

Зобов'язуюся додержуватись норм законодавства та правил роботи громадського інспектора благоустрою.

Підпис

Дата

Умови зарахування кандидата на роль громадського інспектора.

Кандидат, який отримав загалом **більше 80 балів**, у тому числі не менше 50 балів за знання законодавства з благоустрою, повністю відповідає вимогам і може бути автоматично зарахований до складу громадських інспекторів благоустрою.

Кандидат, який отримав загалом **від 50 до 80 балів**, у тому числі не менше 40 балів за знання законодавства з благоустрою, в основному відповідає вимогам і може бути зарахований до складу громадських інспекторів благоустрою з місячним випробувальним строком, протягом якого мають бути усунені виявлені прогалини у знаннях.

Кандидат, який отримав **менше 50 балів**, зокрема менше 40 балів за знання законодавства з благоустрою, не може бути зарахований до складу громадських інспекторів благоустрою і потребує додаткової підготовки для усунення прогалин у знаннях. Може подавати заяву на конкурс не раніше, ніж через три місяці.

УКРАЇНА
СІЛЬСЬКА РАДА
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
Р І Ш Е Н Н Я № _____

Від “ ____ ” _____ 20__ року

_____ сесія
сільської ради
__ скликання

Про затвердження “Правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) _____ територіальної громади“

Розглянувши проект “Правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) _____ територіальної громади”, розроблений згідно з вимогами чинного законодавства України, з метою встановлення єдиного порядку благоустрою населених пунктів (населеного пункту) _____ територіальної громади, регулювання прав та обов’язків учасників правовідносин, визначення комплексу заходів щодо забезпечення чистоти і порядку в населеному/них пунктах громади, керуючись ст. 26, 59 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, ст.10 Закону України “Про благоустрій населених пунктів” сільська рада

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити “Правила благоустрою населених пунктів (населеного пункту) _____ територіальної громади ” (додаються).
2. Встановити, що це рішення набирає чинності з дня _____ ;
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії сільської ради: _____

Сільський голова _____

Додаток
до рішення №____ сесії сільської ради
____ скликання від «__» 20__ року

П Р А В И Л А
благоустрою населених пунктів
(населеного пункту) _____
територіальної громади

Розділ 1. Загальні положення

1.1. Правила благоустрою населених пунктів (населеного пункту) _____ територіальної громади (далі – Правила) є місцевим регуляторним актом, яким установлюється порядок благоустрою та утримання територій об'єктів благоустрою _____ територіальної громади, регулюються права та обов'язки учасників правовідносин у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, визначається комплекс заходів, необхідних для забезпечення чистоти і порядку у населених пунктах (населеному пункті) територіальної громади. Правила спрямовані на створення умов, сприятливих для життєдіяльності людини, і є обов'язковими для виконання на території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади виконавчими органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності і підпорядкування, їх керівниками, працівниками та громадянами.

1.2. Об'єкти благоустрою _____ територіальної громади використовуються відповідно до їх функціонального призначення для забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини на засадах їх раціонального використання та охорони з урахуванням вимог цих Правил, місцевих правил забудови, інших вимог, передбачених законодавством України.

1.3. Організацію благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади забезпечують виконавчі органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, встановлених законом. Благоустрій здійснюється в обов'язковому порядку на всій території _____ територіальної громади.

1.4. Повноваження _____ сільської ради та органів самоорганізації населення у сфері благоустрою визначені Законами України „Про місцеве самоврядування в Україні”, „Про благоустрій населених пунктів”, „Про органи самоорганізації населення”, цими Правилами, іншими нормативно-правовими актами України.

1.5. _____ сільська рада забезпечує вільний доступ населення, підприємств, установ, організацій всіх форм власності до цих Правил. Правила є відкритими та доступними.

1.6. Правила забезпечують державні, громадські та приватні інтереси.

1.7. Правила діють на підставі Конституції України, Законів України „Про місцеве самоврядування в Україні”, „Про благоустрій населених пунктів”, „Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, „Про охорону навколишнього природного середовища”, „Про відходи”, „Про автомобільний транспорт”, „Про дорожній рух”, чинного законодавства України.

1.8. Правила містять загальнообов'язкові на території населених пунктів (населеного пункту) _____ територіальної громади норми, за порушення яких винні особи притягуються до відповідальності, встановленої нормативно-правовими актами України.

1.9. Графічна частина Правил розробляється на замовлення виконкому сільської ради або фізичних та юридичних осіб – суб'єктів благоустрою та приймається окремо.

Розділ 2. Визначення термінів

2.1. У цих Правилах терміни вживаються в такому значенні:

2.1.1. Автомобільна дорога – частина територій в населеному пункті, призначена для руху транспортних засобів, з усіма розташованими на ній спорудами та засобами організації дорожнього руху.

2.1.2. Балансоутримувач – власник або особа, яка за договором або відповідним актом утримує об'єкти або елементи благоустрою, здійснює розрахунки коштів, необхідних для своєчасного проведення капітального і поточного ремонтів та утримання.

2.1.3. Благоустрій населених пунктів – комплекс робіт з інженерного захисту, поновлення та відновлення дорожнього покриття, засобів організації та регулювання дорожнього руху, забезпечення комфортних та безпечних умов пересування транспорту та пішоходів, розчищення, осушення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів з покращення мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму та інше, що здійснюються на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля.

2.1.4. Відтворення будинків та споруд, їх фасадів – комплекс заходів з відбудови втрачених об'єктів культурної спадщини за достовірними науковими даними і первинними проектними матеріалами.

2.1.5. Відходи – будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та які їх власник повинен передати на утилізацію чи видалення спеціалізованій організації.

2.1.6. Вулично-дорожня мережа – призначена для руху транспортних засобів і пішоходів мережа вулиць, доріг загального користування, тротуарів, пішохідних і велосипедних доріжок, а також набережні, площі, вуличні автомобільні стоянки з інженерними та допоміжними спорудами, технічними засобами організації дорожнього руху.

2.1.7. Вулиця – частина території в населеному пункті, призначена для руху транспорту і пішоходів, прокладання наземних і підземних інженерних мереж у межах населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

2.1.8. Газон – певна ділянка однорідної території зі штучним дерновим покриттям, який створюється посівом і вирощуванням дерноутворювальних трав (переважно багаторічних) для декоративних, спортивних, ґрунтозахисних або інших цілей.

2.1.9. Дорожнє покриття – укріплені верхні шари дороги, що сприймають навантаження від транспортних засобів.

2.1.10. Елементи благоустрою:

1) покриття площ, вулиць, доріг, проїздів, алей, тротуарів, пішохідних зон і доріжок;

2) зелені насадження (дерева, газони, квітники), у тому числі снігозахисні та протиерозійні, уздовж вулиць і доріг, у парках, на алеях, інших об'єктах благоустрою загального користування, санітарно-захисних зонах, на прибудинкових та інших територіях;

- 3) будинки та споруди, їх фасади;
- 4) будівлі та споруди системи збирання і вивезення відходів;
- 5) спортивні споруди;
- 6) обладнання місць для зупинки маршрутних транспортних засобів;
- 7) обладнання (елементи) дитячих, спортивних та інших майданчиків для дозвілля та відпочинку;
- 8) технічні засоби регулювання дорожнього руху, у тому числі дорожні знаки, знаки місць для зупинки маршрутних транспортних засобів, переходів, покажчики найменування вулиць, будинкові номерні знаки;
- 9) засоби та обладнання зовнішньої реклами;
- 10) ліхтарі вуличного освітлення, засоби та обладнання зовнішнього освітлення, установки для декоративного підсвічування будинків, споруд і пам'яток;
- 11) телефонні автомати загального користування;
- 12) малі архітектурні форми для підприємницької діяльності;
- 13) шлагбауми та інші огороження, що встановлюються з метою обмеження проїзду або контролю за переміщенням транспортних засобів;
- 14) урни, контейнери для сміття, сміттєзбірники;
- 15) садові лави;
- 16) меморіальні дошки;
- 17) громадські вбиральні;
- 18) інші елементи благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

2.1.11. Замовник будівельних робіт – особа, що укладає договори на проектування та проведення будівельних робіт, контролює виконання договірних зобов'язань, здійснює інші функції відповідно до законодавства.

2.1.12. Заходи з благоустрою – роботи щодо відновлення, належного утримання та раціонального використання територій, охорони та організації упорядкування об'єктів благоустрою з урахуванням особливостей їх використання.

2.1.13. Кладовище – відведена в установленому законом порядку земельна ділянка з облаштованими могилами та/або побудованими крематоріями, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації поховання та утримання місць поховань.

2.1.14. Користувачі дорожніх об'єктів – учасники дорожнього руху, власники та користувачі земельних ділянок, які знаходяться в межах „червоних ліній” сільських вулиць і доріг, а також власники (користувачі) малих архітектурних форм для провадження підприємницької діяльності, рекламних засобів та інженерних комунікацій і споруд, розташованих у зазначених межах.

2.1.15. Майданчик сезонної торгівлі – об'єкт благоустрою, на якому надаються в тимчасове користування місця для продажу товарів та надання послуг сезонного характеру.

2.1.16. Мала архітектурна форма для провадження підприємницької діяльності – це невелика (площею до 30 кв. метрів) споруда торговельно-побутового призначення, яка виготовляється з полегшених конструкцій і встановлюється без спорудження фундаменту на тимчасовий період.

2.1.17. Санітарне очищення – комплекс заходів, які забезпечують належний санітарний стан території громади у відповідності до вимог чинного законодавства.

2.1.18. Механізоване прибирання – прибирання території із застосуванням поливомийних, підмітально-прибиральних, снігоприбиральних та інших машин і механізмів.

2.1.19. Міст – інженерна споруда, призначена для руху через річку, яр та інші перешкоди, межами якої є початок і кінець пролітних споруд. За класами мости підрозділяються на: малі – довжиною до 25 м, середні – довжиною до 100 м, великі – довжиною більше ніж 100 м, позакласові – довжиною більше ніж 500 м.

2.1.20. Об'єкти благоустрою – сукупність усіх територій громади, що складаються з окремих територій (їх частин) різного цільового призначення, у тому числі територій сільськогосподарського призначення, житлової та громадської забудови, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, територій промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення, територій лісового, водного фондів та інших. Об'єкти благоустрою:

1) території загального користування:

– парки (гідропарки, лісопарки, парки культури та відпочинку, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, спортивні дитячі, меморіальні та інші), рекреаційні зони, сади, зони зелених насаджень, сквери та майданчики для дозвілля та відпочинку;

– пам'ятки культурної та історичної спадщини;

– майдани, площі;

– вулиці, дороги, провулки, проїзди, пішохідні та велосипедні доріжки;

– пляжі;

– кладовища;

– місця для стоянки транспортних засобів (автостоянки, місця паркування транспорту, визначенні стоянки таксі);

– місця для зупинки маршрутних транспортних засобів;

– мости, шляхопроводи;

– інші території загального користування в межах міста;

2) прибудинкові території;

3) території будівель та споруд інженерного захисту територій;

4) території підприємств, установ, організацій всіх форм власності і господарювання та закріплені за ними території на умовах договору;

5) території санітарно-захисних зон (об'єктів промисловості, курорту);

2.1.21. Об'єкт культурної спадщини – визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їх частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території

чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність.

2.1.22. Пам'ятка – об'єкт культурної спадщини, який занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

2.1.23. Парк – самостійний архітектурно-організаційний комплекс, який займає площу 2 га і більше, виконує санітарно-гігієнічні функції і призначений для короточасного відпочинку населення.

Сквер – самостійний архітектурно-організаційний комплекс, який займає площу від 0,02 га до 2 га, виконує санітарно-гігієнічні функції і призначений для короточасного відпочинку населення.

2.1.24. Прибудинкова територія – територія навколо будинку, визначена відповідним правовстановлюючим документом і призначена для обслуговування будинку.

2.1.25. Проїзна частина – частина автомобільної дороги або вулиці, безпосередньо призначена для руху транспортних засобів.

2.1.26. Рекламні засоби (з обладнанням) – це елементи благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, які використовуються для розміщення зовнішньої реклами. До рекламних засобів (спеціальних конструкцій) відносяться тимчасові та стаціонарні рекламні засоби (світлові та несвітлові, наземні та підземні, плоскі та об'ємні стенди, щити, транспаранти, таблички, механічні, динамічні, електронні табло, екрани, панелі, складні просторові конструкції тощо). До обладнання зовнішньої реклами відносяться опори, блоки тощо.

2.1.27. Спортивні споруди – окремі будівлі і комплекси споруд, призначені для оздоровчих та навчально-тренувальних занять, а також змагань з різних видів спорту.

2.1.28. Суб'єкти у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади – учасники відносин у сфері благоустрою міста Хмельника, а саме: органи державної влади та місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, органи самоорганізації населення, громадяни.

2.1.29. Територія – сукупність земельних ділянок, які використовуються для розміщення об'єктів загального користування: парків, вулиць, провулків, проїздів, шляхів, мостів, шляхопроводів, площ, прибудинкових територій, пляжів, кладовищ, рекреаційних, оздоровчих, навчальних, спортивних, історико-культурних об'єктів, об'єктів промисловості, комунально-складських та інших у межах населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

2.1.30. Фасад – обмежена поверхня архітектурного об'єкта (частіше вертикальна) з боку вулиці та/або головного входу.

2.1.31 Шляхопровід – інженерна споруда, межами якої є початок і кінець пролітних споруд, призначена для організації транспортного або пішохідного руху через перешкоди природного (яр, заболоченість місцевості) або штучного (розв'язка транспортного вузла для забезпечення незалежного руху в двох рівнях) характеру.

Розділ 3. Права та обов'язки громадян у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади

3.1. Громадяни у сфері благоустрою громади мають право:

3.1.1. користуватись об'єктами благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади;

3.1.2. брати участь в обговоренні Правил та проектів благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади;

3.1.3. вносити на розгляд органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій пропозиції з питань благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади;

3.1.4. отримувати в установленому законом порядку повну та достовірну інформацію про затвердження правил благоустрою території та внесення до них змін, а також роз'яснення їх змісту;

3.1.5. брати участь у здійсненні заходів з благоустрою громади, озелененні та утриманні в належному стані садиб, дворів, парків, площ, вулиць, кладовищ, братських могил, обладнанні дитячих і спортивних майданчиків, ремонті шляхів і тротуарів, інших об'єктів благоустрою;

3.1.6. вимагати негайного виконання робіт з благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади в разі, якщо невиконання таких робіт може завдати шкоди життю, здоров'ю або майну громадян;

3.1.7. звертатись до суду з позовом про відшкодування шкоди, заподіяної майну чи здоров'ю громадян унаслідок дій чи бездіяльності балансоутримувачів об'єктів благоустрою.

3.2. Громадяни у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади зобов'язані:

3.2.1. утримувати в належному стані закріплені за ними в установленому порядку території;

3.2.2. дотримуватися Правил благоустрою території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади;

3.2.3. не порушувати права і законні інтереси інших суб'єктів у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади;

3.2.4. відшкодовувати в установленому порядку збитки, завдані порушенням законодавства з питань благоустрою населених пунктів;

3.2.5. укладати самостійно, разом з іншими громадянами, або через органи самоорганізації населення договори на вивезення твердих побутових відходів згідно з вимогами діючих санітарних норм;

3.2.6. виконувати інші обов'язки у сфері благоустрою, передбачені Законом України „Про благоустрій населених пунктів”, законами України, цими Правилами, рішеннями центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, іншими нормативно-правовими актами України.

Розділ 4. Права та обов'язки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади

4.1. Підприємства, установи та організації, фізичні особи – підприємці у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади мають право:

4.1.1. брати участь у розробленні планів соціально-економічного розвитку населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади та заходів з благоустрою його територій;

4.1.2. брати участь в обговоренні проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів з благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади;

4.1.3. вимагати зупинення робіт, що виконуються з порушенням Правил благоустрою території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади або призводять до її нецільового використання;

4.1.4. вимагати негайного виконання робіт з благоустрою в разі, якщо невиконання таких робіт може завдати шкоди життю або здоров'ю громадян, їх майну та майну юридичної особи;

4.1.5. вносити на розгляд органів місцевого самоврядування пропозиції щодо поліпшення благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

4.2. Підприємства, установи та організації, фізичні особи – підприємці у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади зобов'язані:

4.2.1. утримувати в належному стані території, надані їм в установленому законом порядку, у тому числі утримувати в належному стані закріплені за ними на умовах договору з балансоутримувачем об'єкта благоустрою (їх частини);

4.2.2. постійно утримувати в належному стані фасади будівель і споруд, у тому числі на об'єктах з комунальною часткою власності, не допускати пошкодження (фарбування, замазування, биття, інше пошкодження) монументів, пам'ятників, скульптурних зображень без погодження з управлінням містобудування і архітектури Хмельницької райдержадміністрації, обласним органом охорони культурної спадщини (у разі, якщо об'єкт відноситься до історичної забудови) згідно з розподілом повноважень.

4.2.3. усувати на закріплених за ними об'єктах благоустрою (їх частинах) за власний рахунок та в установлені строки пошкодження інженерних мереж або наслідки аварій, що сталися з їх вини негайно або у **триденний термін в разі масштабності порушення**;

4.2.4. усувати на закріплених за ними об'єктах благоустрою (їх частинах) наслідки надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в установленому порядку;

4.2.5. проводити згідно з планами, затвердженими органами державної влади, виконкомом сільської ради інвентаризацію та паспортизацію закріплених за ними об'єктів благоустрою (їх частин);

4.2.6. у процесі утримання об'єктів благоустрою (їх частин) дотримуватися відповідних технологій щодо їх експлуатації та ремонту, регулярно здійснювати заходи щодо запобігання передчасному зносу об'єктів, забезпечення належних та безпечних умов їх функціонування;

4.2.7. відшкодовувати збитки та іншу шкоду, завдану ними внаслідок порушення законодавства з питань благоустрою та охорони навколишнього природного середовища, відповідно до чинного законодавства;

4.2.8. на підставі укладених договорів із спеціалізованими підприємствами забезпечувати вивезення сміття, відходів (у тому числі твердих побутових, негабаритних, будівельних, харчових та інших) згідно з вимогами діючих санітарних норм;

4.2.9. забезпечувати розміщення сміттєзбірників (урн, контейнерів) для накопичення сміття та твердих побутових відходів на об'єктах благоустрою, утриму-

вати їх в належному санітарно-технічному стані згідно з санітарними нормами та цими Правилами;

4.2.10. відповідно до встановлених норм та правил впорядковувати надані земельні ділянки;

4.2.11. розташовувати об'єкти торгівлі, громадського харчування, побутових послуг та розваг на територіях парків виключно за умов діючого законодавства.

4.2.12. виконувати інші обов'язки у сфері благоустрою, передбачені Законом України „Про благоустрій населених пунктів”, законами України, рішеннями центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, цими Правилами, іншими нормативно-правовими актами.

Розділ 5. Порядок здійснення благоустрою та утримання території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

5.1. Загальні вимоги до порядку здійснення благоустрою та утримання об'єктів благоустрою.

5.1.1. Балансоутримувач забезпечує утримання у належному стані та своєчасний ремонт об'єкта благоустрою власними силами або може на конкурсних засадах залучати для цього інші підприємства, установи, організації. Утримання здійснюється відповідно до умов цих Правил, чинних будівельних, санітарних та інших норм та правил.

5.1.2. Сільська рада в межах повноважень визначає відповідно до закону балансоутримувачів об'єктів благоустрою державної та комунальної форм власності.

5.1.3. Балансоутримувача об'єктів благоустрою, які перебувають у приватній власності, визначають їх власники.

5.1.4. Власник об'єкта благоустрою за поданням його балансоутримувача щорічно затверджує заходи з утримання та ремонту цього об'єкта на наступний рік та передбачає кошти на виконання цих заходів. Балансоутримувач об'єкта благоустрою несе повну відповідальність за виконання затверджених заходів у повному обсязі.

5.1.5. Порядок розподілу обов'язків між підприємствами, установами та організаціями, приватними підприємцями і громадянами щодо організації робіт по утриманню належних їм, закріплених та прилеглих територій у належному санітарно-технічному стані базується на тому, що кожна особа зобов'язана утримувати у належному стані територію, право користування якою їй надано законом, або обов'язок по утриманню якої закріплено Програмою економічного і соціального розвитку основних заходів з благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, яка щорічно затверджується сільською радою. Утримання може здійснюватися спільно на підставі договору відповідної форми.

5.1.6 На території об'єкта благоустрою відповідно до затвердженої документації можуть бути розташовані будівлі та споруди торгового, соціально-культурного, спортивного та іншого призначення за умови отримання всіх необхідних узгоджень відповідно до чинного законодавства. Власники цих будівель та споруд зобов'язані забезпечити належне утримання наданої їм у встановленому порядку земельної ділянки, а також можуть на умовах договору, укладеного з балансоутримувачем, забезпечувати належне утримання іншої закріпленої за ними території (прилеглої території) та/або брати пайову участь в утриманні об'єкта бла-

гоустрою. Межі закріпленої території та обсяги пайової участі визначає власник об'єкта благоустрою.

5.1.7. У разі доручення утримання об'єктів та елементів благоустрою третім особам на підставі відповідних договорів або розпорядчих актів, воно повинно здійснюватися з додержанням вимог та умов цих Правил.

5.2. Порядок здійснення благоустрою та утримання територій загального користування:

1) Парків, рекреаційних зон, зон зелених насаджень та майданчиків для дозвілля та відпочинку.

Благоустрій та утримання у належному стані територій парків, рекреаційних зон, зон зелених насаджень та майданчиків для дозвілля і відпочинку здійснюють їх балансоутримувачі відповідно до цих Правил та інших нормативних актів.

Збір листя на території парків, рекреаційних зон, зон зелених насаджень, скверів здійснюється тільки на головних алеях, доріжках, майданчиках для відпочинку, газонах, галявинах, квітниках. Збір листя з-під угруповань дерев та чагарників у лісопарках, парках, скверах, садах, зелених зонах проводиться лише в окремих випадках, оскільки це призводить до винесення органічних добрив, зменшення ізоляційного шару для ґрунту. Спалювати листя та рослинні рештки на території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади **категорично забороняється**.

Пошкодження зелених насаджень, збір квітів, рекреаційних зон, зон зелених насаджень, майданчиків для дозвілля та відпочинку **забороняється**.

На територіях парків, рекреаційних зон, садів, зон зелених насаджень, скверів і майданчиків для дозвілля та відпочинку **суворо забороняється**:

- спалювання відходів обрізки зелених насаджень, сміття, тощо;
- пошкодження елементів благоустрою.

2) Пам'яток культурної та історичної спадщини.

Власник або уповноважений ним орган, користувач зобов'язані утримувати території пам'ятників культурної та історичної спадщини, пам'яток у належному стані, своєчасно проводити ремонт, захищати від пошкодження, руйнування або знищення відповідно до вимог законодавства.

Використання пам'яток культурної та історичної спадщини повинно здійснюватися відповідно до режимів, встановлених органами охорони культурної спадщини, у спосіб, що потребує якнайменших змін і доповнень та забезпечує збереження їх матеріальної автентичності, просторової композиції, а також елементів обладнання, упорядження, оздоблення, тощо згідно з паспортом пам'ятки та визначеним предметом її охорони.

Власники пам'яток або їхніх частин, або уповноважені ними органи, незалежно від форм власності на ці пам'ятки, зобов'язані укласти з відповідним органом охорони культурної спадщини охоронний договір. Відсутність охоронного договору не звільняє від виконання чинного законодавства.

3) Майданів та площ.

Благоустрій та утримання майданів та площ населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади здійснюється відповідно до порядку, встановленого для благоустрою та утримання доріг, вулиць, умов цих Правил, інших нормативних актів.

4) Доріг, вулиць (провулків, проїздів).

Власники доріг, вулиць або уповноважені ними органи повинні здійснювати їх експлуатаційне утримання, мають право вимагати від користувачів дотримання чинних законодавчих і нормативних актів щодо дорожнього руху, правил ремонту і утримання вказаних об'єктів, правил користування дорогами і дорожніми спорудами та їх охорони.

Використовувати дороги не за їх призначенням і встановлювати засоби організації дорожнього руху дозволяється лише за узгодженими з Державною службою безпеки дорожнього руху МВС України, рішеннями власників доріг або уповноважених ними органів.

Озеленення вулиць і доріг здійснюється відповідно до встановлених норм та правил ДБН В.2.3.-5-2001.

Власники дорожніх об'єктів або уповноважені ними органи, дорожньо-експлуатаційні організації зобов'язані:

- своєчасно і якісно виконувати експлуатаційні роботи відповідно до технічних правил з дотриманням норм і стандартів з безпеки руху;

- постійно контролювати експлуатаційний стан усіх елементів дорожніх об'єктів та негайно усувати виявлені пошкодження чи інші перешкоди в дорожньому русі, а за неможливості це зробити – невідкладно позначити їх дорожніми знаками, сигнальними, огорожувальними і направляючими пристроями відповідно до діючих нормативів або припинити (обмежити) рух;

- контролювати якість робіт, що виконуються підрядними організаціями;

- вирішувати питання забезпечення експлуатації дорожніх об'єктів у надзвичайних ситуаціях, за несприятливих погодно-кліматичних умов, у разі деформації та пошкодження елементів дорожніх об'єктів, аварії на підземних комунікаціях або виникнення інших перешкод у дорожньому русі разом із спеціалізованими службами організації дорожнього руху та за погодженням з Державною службою безпеки дорожнього руху МВС України оперативно вносити зміни до порядку організації дорожнього руху;

- аналізувати стан аварійності на дорожніх об'єктах, виявляти аварійно небезпечні ділянки і місця концентрації дорожньо-транспортних пригод, розробляти і здійснювати заходи щодо вдосконалення організації дорожнього руху для усунення причин та умов, що призводять до їх скоєння;

- разом з Державною службою безпеки дорожнього руху МВС України брати участь в огляді місць дорожньо-транспортних пригод для визначення дорожніх умов, за яких вони сталися, та усувати виявлені недоліки;

- забезпечувати дотримання вимог техніки безпеки, а також безпеки дорожнього руху під час виконання дорожньо-експлуатаційних робіт.

Власники транспортних засобів та забудовники зобов'язані виключати можливість винесення на дорожні об'єкти землі, каміння, будівельних матеріалів, а також засмічення проїжджої частини внаслідок переповнення кузова транспортного засобу сипучими матеріалами, пошкодження тари, розвіювання безтарних вантажів, руху із незакріпленим вантажем, забруднення або запилення повітря.

Забороняється займатися торгівлею паливно-мастильними та іншими матеріалами і виробами, а також мити транспортні засоби на проїжджій частині дорожніх об'єктів, узбіччі та тротуарах.

Власники та користувачі земельних ділянок, що межують з „червоними лініями” сільських вулиць і доріг, зобов'язані:

- утримувати в належному стані виїзди з цих ділянок, запобігати винесенню на дорожні об'єкти землі, каміння та інших будівельних матеріалів, сміття;

- установлювати і утримувати в справному стані та естетичному вигляді огорожі і вживати заходи для запобігання неконтрольованому виходу худоби та свійської птиці на дорожні об'єкти;

- у місцях розміщення споруд побутово-торгового призначення та інших будинків і споруд масового відвідування влаштовувати місця для стоянки транспортних засобів (за такої можливості) і виїзду на дорожні об'єкти.

Власники та користувачі земельних ділянок, а також власники та користувачі малих архітектурних форм, інженерних комунікацій, що розташовані в межах „червоних ліній” сільських вулиць і доріг, зобов'язані:

- утримувати в належному стані зелені насадження, охоронні зони інженерних комунікацій, тротуари, обладнані стоянки автомобілів та інші елементи дорожніх об'єктів;

- забезпечувати прибирання сміття, снігу, опалого листя та інших відходів, а в разі необхідності проводити обробку тротуарів протижелезедними матеріалами;

- забезпечувати належний технічний стан інженерних комунікацій, обладнання, споруд та інших використовуваних елементів дорожніх об'єктів відповідно до їх функціонального призначення та діючих нормативів;

- у разі виявлення небезпечних умов в експлуатації споруд і об'єктів, аварій і руйнувань, що призвели до виникнення перешкод у дорожньому русі або загрожують збереженню елементів дорожніх об'єктів, негайно повідомляти власників дорожніх об'єктів або уповноважених ними органів, а також Державну службу безпеки дорожнього руху МВС України.

У межах „червоних ліній” сільських вулиць і доріг забороняється:

- розміщувати гаражі та інші споруди й об'єкти, крім об'єктів, визначених відповідними державними будівельними нормами і правилами і визначеними містобудівною документацією;

- розміщувати контейнери та іншу тару для твердих побутових і харчових відходів;

- смітити, псувати дорожнє покриття, обладнання, зелені насадження;

- спалювати сміття, опале листя та інші відходи, складати їх для тривалого зберігання;

- скидати промислові, побутові, меліоративні і каналізаційні води на проїжджу частину;

- встановлювати намети та влаштовувати місця для відпочинку без відповідного дозволу;

- виконувати будь-які роботи без одержання на те дозволу у власника дорожнього об'єкта або уповноваженого ним органу та погодження з Державною службою безпеки дорожнього руху МВС України.

При виконанні робіт по ремонту і утриманню автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів дорожньо-експлуатаційні організації у першочерговому порядку повинні здійснювати заходи щодо безпеки дорожнього руху на основі обліку і аналізу дорожньо-транспортних подій, результатів обстежень і огляду автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів і, передусім, на аварійних і небезпечних ділянках та у місцях концентрації дорожньо-транспортних подій.

Всі дорожні об'єкти згідно з їх класифікацією та значенням підлягають інвентаризації, технічному обліку і паспортизації власниками дорожніх об'єктів або уповноваженими ними органами. Основними вимогами до транспортно-експлуатаційного стану дорожніх об'єктів є відповідність контрольованих показників, окремих їх елементів і об'єктів у цілому ДСТУ 3587.

5) Пляжів.

Території пляжів зобов'язані утримувати у належному стані їх балансоутримувачі або особи, яким вказані території передані згідно з договорами оренди, відповідно до умов цих Правил, інших нормативних актів. Території пляжів, що не пе-

редані у користування згідно з договорами оренди, утримуються уповноваженим виконавчим комітетом сільської ради підприємством.

6) Кладовищ.

Утримання кладовищ, військових братських та одиночних могил, братських могил, а також могил померлих одиноких громадян, померлих осіб без певного місця проживання, померлих, від поховання яких відмовилися рідні, місць поховань знайдених невпізнаних трупів забезпечується виконавчим органом сільської ради за рахунок коштів сільського бюджету або визначеним підприємством, установою організацією, фізичною особою – суб'єктом підприємницької діяльності.

Утримання військових братських та одиночних могил забезпечують виконавчий комітет сільської ради, органи виконавчої влади із залученням органів охорони культурної спадщини відповідно до їх повноважень.

Утримання в належному естетичному та санітарному стані могил, місць родинного поховання, намогильних споруд і склепів здійснюється за рахунок власних коштів членами родини покійних.

Існуючі місця поховання не підлягають знесенню і можуть бути перенесені тільки за рішенням сільської ради у випадку постійного підтоплення, зсуву, землетрусу або іншого стихійного лиха. Місця невідомих поховань, віднесені в установленому законодавством порядку до об'єктів культурної спадщини, беруть на державний облік і утримують органи охорони культурної спадщини.

Поховання померлих здійснюється з дотриманням вимог Закону України "Про поховання та похорону справу" та санітарно-епідеміологічного законодавства.

Виконання будь-яких будівельних робіт у місцях поховань, на місцевості із залишками слідів давніх поховань, на територіях закритих кладовищ, а також у прилеглих до місць поховань охоронних зонах **забороняється**.

7) Місць для стоянки транспортних засобів (автостоянок, місць паркування транспорту).

На територіях місць, визначених для стоянки транспортних засобів (автостоянок, місць паркування, стоянки таксомоторів)) забезпечується додержання загальних вимог санітарного очищення територій, вимог цих Правил, встановленого порядку та режиму паркування.

Утримання у належному стані територій місць для стоянки транспортних засобів (автостоянок, місць паркування) здійснюють їх балансоутримувачі або особи, яким передані зазначені території у користування згідно з договором, або особи, на яких обов'язок по утриманню відповідної території покладений договором.

У випадку розміщення місць для паркування на проїжджій частині дороги санітарне очищення території здійснюють особи, на яких покладений обов'язок по прибиранню такої дороги, або особи, на яких обов'язок по утриманню відповідної території покладений договором.

У спеціально обладнаних місцях для стоянки транспортних засобів забороняється:

- здійснювати виробничу діяльність, не пов'язану з наданням послуг по паркуванню автотранспорту;
- засмічувати територію, а також мити транспортні засоби в непередбачених для цього місцях;
- зливати відпрацьовані мастила, рідкі побутові відходи на землю, дорожнє покриття чи мережі зливової каналізації;
- псувати обладнання місць стоянки, паркування;

Місця для стоянки транспортних засобів (автостоянки, місця паркування) використовуються виключно за цільовим призначенням. Не допускається захаращення те-

риторії місць для стоянки транспортних засобів (автостоянок, місць паркування) сміттям, відходами, бур'янами, товарами, тарою, обладнанням, тощо.

8) Майданчиків для дозвілля та відпочинку.

Утримання майданчиків для дозвілля та відпочинку здійснюють їх балансоутримувачі або особи, на території яких розміщені вказані майданчики відповідно до договору.

Майданчики для дозвілля та відпочинку повинні бути безпечними для життя та здоров'я громадян, наявне обладнання, спортивні, розважальні та інші споруди, інші елементи благоустрою повинні підтримуватися у належному стані, своєчасно очищатися від бруду, сміття, снігу, льоду.

Не допускається наявність поламаного, небезпечного для життя та здоров'я громадян обладнання, елементів благоустрою.

5.3. Порядок здійснення благоустрою та утримання прибудинкової території, територій житлової та громадської забудови

5.3.1. Благоустрій території житлової та громадської забудови здійснюється з урахуванням вимог використання цієї території відповідно до затвердженої місцевобудівної документації, регіональних і місцевих правил забудови, цих Правил, а також установлених державних стандартів, норм і правил.

5.3.2. Утримання в належному стані та благоустрій прибудинкової території багатоквартирного житлового будинку, належних до нього будівель, споруд проводиться балансоутримувачем цього будинку або підприємством, установою, організацією, з якими балансоутримувачем укладено відповідний договір на утримання та благоустрій прибудинкової території.

5.3.3. Благоустрій присадибної ділянки проводиться її власником або користувачем цієї ділянки. Власник або користувач присадибної ділянки може на умовах договору, укладеного з органом місцевого самоврядування, забезпечувати належне утримання території загального користування, прилеглої до його присадибної ділянки.

5.3.4 Не допускається залишати автотransпортні засоби, механізми на проїздах або переобладнувати їх, що заважає руху спеціальних машин „швидкої допомоги”, пожежних, прибиральної та аварійної техніки, а також самовільно влаштувати постійні стоянки службового, приватного, вантажного і громадського транспорту на прибудинкових територіях, прилеглих територіях до житлової та громадської забудови, гаражів, автостоянок тощо.

5.3.5 Забороняється складування будівельних матеріалів (піску, щебеню, мішків із матеріалами та ін.), конструкцій за межами будівельних майданчиків, прибудинкових територій приватного сектору забудови (в т.ч. на дорогах, тротуарах, зелених зонах), територіях багатоповерхової житлової та громадської забудови.

5.3.6 В окремих випадках, місце розміщення будівельних матеріалів та терміни проведення будівельних робіт повинні бути визначені рішенням виконкому сільської ради на підставі погодження з балансоутримувачем.

5.3.7 Забороняється складування опалого листя, сміття, ТПВ, зрізаного гілля на прибудинкових територіях громадської забудови, а також поряд з майданчиками для тимчасового накопичення відходів та на територіях, за межами прибудинкових територій приватного сектору забудови. Видалення вищезазначених відходів проводиться їх власником на договірній основі з спеціалізованою організацією, або власним транспортом за умови оплати послуг з утилізації відходів балансоутримувачу сміттєзвалища.

5.3.8. Забороняється спалювання листя, свіжозрізаного гілля, рослинних залишків городини в межах всієї території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

5.3.9 Забороняється складування будівельних відходів на майданчиках накопичення ТПВ. Вивіз здійснюється забудовником самостійно виключно на територію сміттєзвалища.

5.3.10 В межах прибудинкової території власники будинків зобов'язані проводити роботи по боротьбі з бур'янами та порослю, її засміченням до проїзної частини вулиці або до десяти метрів від межі ділянки.

5.3.11 Забороняється спалювання пластикової та іншої тари, відходів пластику та поліетилену в межах всієї території міста.

5.4. Порядок здійснення благоустрою та утримання територій підприємств, установ, організацій та закріплених за ними територій на умовах договору

5.4.1. Підприємства, установи, організації забезпечують благоустрій та утримання в належному стані земельних ділянок, наданих їм на праві власності чи користування, відповідно до цих Правил та інших нормативних актів.

5.4.2. Органи державної влади та виконком сільської ради можуть передавати об'єкти благоустрою на баланс підприємствам, установам, організаціям відповідно до вимог закону.

5.4.3. Балансоутримувач об'єкта благоустрою з метою належного його утримання та здійснення своєчасного ремонту може залучати для цього на умовах договору інші підприємства, установи, організації.

5.4.4. Підприємства, установи, організації, які розміщуються на території об'єкта благоустрою, мають утримувати закріплену за ними територію та брати пайову участь в утриманні цього об'єкта відповідно до договору.

5.4.5. Підприємства, установи, організації зобов'язані утримувати закріплені за ними на умовах договору з балансоутримувачем території в належному стані відповідно до умов договору, цих Правил, вимог законодавства.

5.4.6. Межі та режим використання закріпленої за підприємствами, установами, організаціями території визначають відповідні органи державної влади та сільська рада залежно від підпорядкування об'єкта благоустрою.

5.4.7. Посадові особи підприємств, установ, організацій **несуть відповідальність за невиконання заходів з благоустрою**, а також за дії чи бездіяльність, що призвели до завдання шкоди майну та/або здоров'ю громадян на власних та закріплених за підприємствами, установами, організаціями територіях, відповідно до закону та цих Правил.

5.5. Порядок здійснення благоустрою та утримання територій будівель та споруд інженерного захисту територій, санітарних споруд

5.5.1. Утримання в належному стані територій будівель та споруд інженерного захисту територій, санітарних споруд здійснюється їх балансоутримувачами відповідно до закону, цих Правил та інших нормативних актів.

5.5.2. Благоустрій та утримання територій будівель та споруд інженерного захисту територій, санітарних споруд мають забезпечувати нормальну роботу та експлуатацію вказаних будівель та споруд.

5.6. Порядок санітарного очищення території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади

5.6.1. Санітарне очищення території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади включає механізоване та ручне прибирання територій

об'єктів благоустрою, збір та видалення у встановлені місця відходів, сміття, листя, гілля, снігу, криги, належне їх захоронення, обробку, утилізацію, знешкодження та інші дії, що забезпечують утримання території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади відповідно до вимог цих Правил, санітарних норм та правил, рішень сільської ради, чинного законодавства.

5.6.2 Обов'язок по механізованому та ручному прибиранню територій, вчинення протиожеледних заходів:

1) покриття проїжджої частини сільських вулиць, провулків, а також покриття тротуарів, площ, за кошти сільського бюджету – покладається на уповноважені сільською радою спеціалізовані підприємства;

2) покриття територій, не обхвачених централізованим прибиранням, суміжних (прилеглих) з приватними будинковолодіннями на відстані до проїзної частини вулиць – покладається на їх власників, а контроль за виконанням цього обов'язку на виконком сільської ради, або уповноважені ним органи чи посадові особи;

3) дворів, тротуарів, покриття проїжджої частини, територій, прилеглих до будівель громадської забудови, прибудинкової території, у тому числі будівель, що утримуються товариством власників багатоквартирного будинку, – покладається на балансоутримувача будівель, товариства власників багатоквартирного будинку;

4) дворів, тротуарів, майданчиків, покриття проїжджої частини, інших суміжних (прилеглих) територій до земельних ділянок, що надані у власність або користування юридичним або фізичним особам, що призначення для обслуговування господарської діяльності на цих територіях – покладається на відповідні підприємства, установи, організації, приватних підприємців, громадян, які є власниками або користувачами таких ділянок;

5) тротуарів, територій, прилеглих до торгових центрів, об'єктів побутового обслуговування, громадського харчування, магазинів, ринків та інших об'єктів торгівлі на відстань до проїжджої частини вулиці та 20 м по іншим сторонам периметру, а також палаток, ларьків, кіосків, інших об'єктів виносної/вуличної торгівлі на відстані 10 метрів по периметру – покладається на суб'єктів господарювання, що експлуатують вказані об'єкти;

5а) територій ринків та прилеглих до них вулиць - збір залишків упаковки, пакувальних матеріалів та інших відходів від торгівельної діяльності в дні здійснення торгівельної діяльності покладається на адміністрацію ринків або підприємницькі структури, що експлуатують вказані об'єкти;

6) прилеглих до АЗС, на відстань до бордюрного каменю, що обмежує проїжджу частину вулиці, та на відстань 20 метрів по периметру – покладається на суб'єктів господарювання, які експлуатують вказані об'єкти;

7) прилеглих до центрально-теплових, трансформаторних, газорозподільних, підстанцій у радіусі 10 м – покладається на підприємства, установи, організації на балансі в яких знаходяться вказані об'єкти;

8) кінцевих автобусних, зупинок маршрутних транспортних засобів і стоянок (місць відстою) маршрутних таксі – **покладається на відповідні підприємства або приватних перевізників**, що експлуатують вказані зупинки (далі – підприємства транспорту) у радіусі 25 метрів від облаштування зупинки, стоянки;

9) зупинок маршрутних транспортних засобів і стоянок маршрутних таксі, крім кінцевих, – покладається на відповідні підприємства, житлово-експлуатаційні організації або інших осіб (власників зупинок), на яких покладений обов'язок щодо механізованого та ручного прибирання відповідних територій, на яких розміщені такі зупинки;

10) місць для зупинки маршрутних транспортних засобів, крім кінцевих, де відсутні об'єкти торгівельної діяльності – покладається на осіб, визначених виконавчими органами сільської ради;

11) парковок та автостоянок – покладається на осіб, які є їх балансоутримувачами, та осіб, яким вказані території надані у користування згідно з договором;

12) зелених насаджень парків, парків культури та відпочинку, рекреаційних та санітарно-захисних зон, зон зелених насаджень, майданчиків для дозвілля та відпочинку – покладається на їх балансоутримувачів, якщо інше не передбачено угодами на здійснення благоустрою;

13) вокзалів – покладається на відповідні підприємства, що утримують майно вокзалів на балансі;

14) мостів, шляхопроводів, – покладається на їх балансоутримувачів.

Рішенням сільської ради за підприємствами, установами, організаціями, приватними підприємцями можуть бути закріплені для прибирання інші території в межах населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

5.6.3. На територіях, які належить прибирати, необхідно проводити весь комплекс робіт, спрямований на наведення та постійне підтримання чистоти і порядку, збереження зелених насаджень, а саме:

1) регулярне прибирання від сміття, побутових відходів, бруду, опалого листя, снігу, що забезпечує утримання об'єктів благоустрою та прилеглих територій у належному санітарному стані; при цьому тротуари прибираються вздовж всієї ділянки будинку, домоволодіння (в межах належності), до проїзної частини вулиці;

2) забезпечення вивезення сміття, бруду, побутових відходів, опалого листя на сільське сміттєзвалище. Вивезення сміття, побутових відходів здійснюється шляхом укладення відповідних договорів із спеціалізованими підприємствами;

3) регулярне прибирання місць встановлення сміттєзбірників, а також місць, забруднених побутовими та іншими відходами, на територіях, прилеглих до будинків та споруд;

4) вивезення сміття з території загального користування, ринків та від населення, що мешкає у будинках державного та громадського житлового фонду, здійснювати _____;

5) встановлювати на території загального користування урни для випадкового сміття, своєчасно їх очищувати та забезпечувати вивезення сміття;

6) очищення опор ліній електропередач, стовбурів, стовпів, парканів, дерев, будівель, інших елементів благоустрою від об'яв, реклам, вивішених у недозволенних місцях;

7) контролювати стан водоприймальних та оглядових колодязів підземних інженерних мереж. При виявленні відкритих люків або інших недоліків в їх утриманні необхідно повідомляти про це організації, які їх експлуатують. Організації, що експлуатують люки, зобов'язані негайно приводити їх у належний стан, забезпечити їх належне закриття;

8) проводити у повному обсязі заміну сухостійних та пошкоджених кущів і дерев методом нового насадження;

9) регулярно (з 1 по 5 та з 15 по 20 числа місяця) знищувати бур'яни та скошувати траву (на протязі весняно-літнього періоду). Видаляти сухостійні дерева та чагарники, видаляти сухе та поламане гілля та забезпечувати їх вивезення;

5.6.4. Для запобігання забруднення випадковим сміттям вулиць, площ та інших об'єктів благоустрою, зобов'язання по встановленню та утриманню урн покладається на:

1) підприємства, установи, організації, незалежно від форм власності, приватних підприємців, що утримують будинки, споруди, магазини, або інших осіб згідно з укладеними договорами. Урни встановлюються біля входу в будинки, споруди;

2) підприємства, організації, фізичних осіб – підприємців, що здійснюють торгівлю та побутове обслуговування, – біля входу в торговельні зали, магазини, салони, інші приміщення з території загального користування, а також біля палаток, ларьків, павільйонів, інших виносних/вуличних об'єктів торгівлі та послуг;

3) підприємства і організації, фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які є балансоутримувачами парків, зон зелених насаджень, майданчиків для дозвілля та відпочинку, на території вказаних об'єктів з інтервалом не більше 40 м по центральних алеях;

5.6.5. Особи, на яких покладено обов'язок по встановленню урн, зобов'язані утримувати їх у справному й охайному стані, очищати від сміття в міру їх наповнення, але **не менше ніж один раз на добу**, у разі стійкого забруднення – промивати.

5.6.6. Спеціальні майданчики для розміщення контейнерів чи сміттєзбірників повинні бути відкритими з водонепроникним покриттям, зручним під'їздом для транспорту та відповідати СанПіН 42-128-4690. „Санітарні правила утримання території населених місць”.

5.6.7. Громадські вбиральні повинні утримуватися в належному стані підприємствами і організаціями, на балансі в яких вони перебувають, відповідно до вимог законодавства.

5.6.8. Зимове прибирання суб'єктами у сфері благоустрою відповідних територій повинне забезпечувати нормальний рух пішоходів та транспорту і включати:

1) підмітання та зсув снігу. Роботи по прибиранню снігу та льоду суб'єкти у сфері благоустрою зобов'язані розпочинати з настанням снігопаду. Від снігу та льоду в першу чергу очищають дороги, тротуари, під'їзди до житлових будинків, місця для зупинки маршрутних транспортних засобів, люки водопровідних і каналізаційних колодязів. Дозволяється сніг укладати у вали на вулицях і площах, за винятком території місць для зупинки маршрутних транспортних засобів;

2) видалення снігу та снігово-льодяних утворень. Забороняється сколювати лід на тротуарах, вимощених фігурними елементами. При переміщенні снігу з тротуару на проїжджу частину вулиці чи дороги для його механізованого видалення снігові вали розміщуються на відстані не більше ніж 1 м від бордюру. Формування снігових валів не допускається на перехрестях, місцях для зупинки маршрутних транспортних засобів, місцях для паркування, в місцях в'їзду у двори, а також на територіях зелених насаджень, на решітках зливових колодязів.

3) усунення слизькості. Під час ожеледиці необхідно посипати тротуари, переходи через вулиці, місця для зупинки маршрутних транспортних засобів, спуски, підйоми речовинами, що виключають ковзання. Боротьба з ожеледицею на проїжджій частині та тротуарах здійснюється шляхом посипання піском, шлаком або піщано-соляною сумішшю. При таненні снігу та льоду мокрий сніг, пісок та бруд вичищають.

5.6.9. Тротуари, доріжки у парках, сходи, місця для зупинки маршрутних транспортних засобів, розташовані напроти будинків та споруд, а також небезпечні для проїзду автотранспорту і проходу пішоходів місця посипають піщаною сумішшю та іншими дозволеними для цього матеріалами житлові ремонтно-експлуатаційні підприємства, підприємства, організації та установи та громадяни,

за якими закріплені ці ділянки для утримання, або особи, яким такий обов'язок переданий за договором.

5.6.10. Механізоване посипання піщаною або протижеледною сумішшю та обробка іншими дозволеними для цієї мети матеріалами проїжджої частини, вулиць, площ, мостів, шляхопроводів, перехресть, підйомів проводиться в порядку, визначеному виконкомом сільської ради.

5.6.11. Балансоутримувачі або особи, які утримують відповідні території за договором, зобов'язані:

- мати власний необхідний для прибирання снігу і льоду ручний інвентар (лопати металеві або дерев'яні, мітли, льодоруби);

- мати достатній запас матеріалу для посипання (пісок, відсів, шлак) для своєчасного проведення протижеледних заходів;

- прибирати сніг негайно, з початку снігопаду, для запобігання накату.

5.6.12. Балансоутримувачі, житлові ремонтно-експлуатаційні підприємства, установи, підприємства та організації, громадяни можуть укладати договори з відповідними підприємствами про прибирання, у тому числі механізоване, посипання піщаною сумішшю та іншими дозволеними для цього матеріалами вулиць, площ, перехресть, тротуарів, закріплених за ними територій, та інші дії або проводити ці роботи самостійно.

5.6.13. Збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення відходів здійснюється відповідно до вимог Закону України „Про відходи”.

5.6.14. Вивезення сміття, відходів здійснюється на сільське сміттєзвалище, **забороняється вивезення відходів, сміття, снігу, листя, льоду у місця, які не призначені для цього.**

5.6.15. Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, на територіях природно-заповідного фонду, на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, в межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

5.6.16. Визначення територій, прилеглих до територій підприємств, установ, організацій, громадян, які підлягають прибиранню, контроль за їх санітарним очищенням, своєчасним вивезенням твердих побутових відходів з території приватної забудови, ліквідація стихійних сміттєзвалищ покладається на сільську раду.

5.7. Вимоги до впорядкування територій підприємств, установ, організацій

5.7.1. Впорядкування територій здійснюється в порядку, встановленому законодавством.

5.7.2. Проектами землеустрою щодо впорядкування існуючих землеволодінь та землекористувань передбачаються заходи щодо впорядкування структури земельних угідь, усунення черезсмужжя, далекоземелля, ламаності меж, ерозійних процесів та інших екологічних наслідків нераціонального використання земель і створення територіальних умов для функціонування всіх галузей економіки, формування й удосконалення раціонального використання існуючого землеволодіння та землекористування.

5.8. Вимоги щодо дотримання тиші в громадських місцях

5.8.1. Підприємства, установи, організації та громадяни при здійсненні будь-яких видів діяльності з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здо-

ров'я населення шуму та інших фізичних факторів зобов'язані дотримуватись санітарних норм і правил, що регламентують відповідний порядок.

5.8.2. Передбачені вимоги щодо додержання тиші та обмежень певних видів діяльності, що супроводжуються шумом, не поширюються на випадки:

1) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що супроводжуються шумом, за умови, що виключають проникнення шуму в прилеглі приміщення, в яких постійно чи тимчасово перебувають люди;

2) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що супроводжуються шумом, за умови, що виключають проникнення шуму за межі таких приміщень;

3) попередження та/або ліквідації наслідків аварій, стихійного лиха, інших надзвичайних ситуацій;

4) надання невідкладної допомоги, попередження або припинення правопорушень;

5) попередження крадіжок, пожеж, а також виконання завдань цивільної оборони;

6) проведення зборів, мітингів, демонстрацій, походів, інших масових заходів, про які завчасно сповіщено органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування;

7) роботи обладнання і механізмів, що забезпечують життєдіяльність жилих і громадських будівель, за умов ужиття невідкладних заходів щодо максимального обмеження проникнення шуму в прилеглі приміщення, в яких постійно чи тимчасово перебувають люди;

8) відзначення встановлених законом святкових і неробочих днів, Дня села, інших свят відповідно до рішення сільської ради, проведення спортивних змагань;

9) проведення салютів, феєрверків, інших заходів із використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів у заборонений час за погодженням із виконкомом сільської ради.

5.9 Обмеження (обтяження) на використання земельних ділянок об'єктів благоустрою.

На використання власником або землекористувачем земельної ділянки або її частини може бути встановлено обмеження (обтяження) в обсязі, передбаченому чинним законодавством або окремим договором.

Розділ 6. Вимоги до утримання елементів благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади

6.1. Порядок утримання покриття площ, вулиць, доріг, тротуарів

6.1.1. Єдині правила ремонту й утримання автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, правила користування ними та їх охорони затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6.1.2. Правила користування, ремонту і утримання приватних і відомчих дорожніх об'єктів та правила їх охорони встановлюються власниками цих об'єктів за погодженням з органами Державної служби безпеки дорожнього руху МВС України.

6.1.3. Усі роботи по будівництву, реконструкції і ремонту автомобільних доріг, вулиць, пішохідних зон та доріжок, іншого покриття повинні здійснюватись згідно з проектами та вимогами правил, нормативів і стандартів України з безпеки дорожнього руху.

6.1.4. У разі виникнення умов, за яких неможливо реалізувати окремі проєктні рішення, виконавець робіт зобов'язаний повідомити про це проєктувальника і замовника з метою розробки додаткових заходів щодо безпеки дорожнього руху.

6.1.5. Приймання завершених будівництвом, реконструкцією і ремонтом робіт на автомобільних дорогах, вулицях проводиться за участю органів державного нагляду за дотриманням законодавства, правил, норм та стандартів з безпеки дорожнього руху після виконання заходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.

6.1.6. Для проведення комплексної (повної) заміни твердого покриття на окремих ділянках доріг та тротуарів будівельна організація зобов'язана отримати погодження на виконання вказаних робіт з метою перевірки державними органами та виконавчим комітетом сільської ради строків завершення інших будівельних та ремонтних робіт згідно з погодженими проєктами на таких ділянках доріг та тротуарів.

6.1.7. Утримання в належному стані покриття площ, вулиць, доріг, тротуарів, у тому числі їх санітарне очищення, здійснюється відповідно до цих Правил.

6.2. Порядок утримання зелених насаджень на об'єктах благоустрою

6.2.1. Утримання зелених насаджень здійснюється згідно з Правилами утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів України, затвердженими уповноваженим органом, цими Правилами, іншими нормативними актами.

6.2.2. Утримання об'єктів зеленого господарства включає: догляд за деревами і чагарниками, за газонами, квітниками, садовими доріжками, за садовим обладнанням, інвентаризацію зелених насаджень, охорону зелених насаджень від шкідників та хвороб, охорону природної фауни.

6.2.3. Охороні та відновленню підлягають усі зелені насадження в межах населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади під час проведення будь-якої діяльності, крім зелених насаджень, які висаджені або вирости самосівом в охоронних зонах повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів і пристроїв, мостів і шляхопроводів. Охорона, утримання та відновлення зелених насаджень на об'єктах благоустрою, а також знесення дерев, які вирости самосівом, здійснюються за рахунок коштів державного або місцевого бюджетів в залежності від підпорядкування об'єкта благоустрою, а на земельних ділянках, переданих у власність, наданих у постійне користування або в оренду, – за рахунок коштів їх власників або користувачів.

6.2.4. Інвентаризація та облік зелених насаджень здійснюються відповідно до Інструкції з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України, затвердженої уповноваженим органом, та складається їх реєстр за видовим складом та віком.

6.2.5. Місця висадки зелених насаджень визначаються за погодженням з уповноваженими органами.

6.2.6. Поточне утримання парків та інших об'єктів зеленого господарства загального користування покладається на їх балансоутримувачів. Поточне утримання дерев, клумб, тротуарних газонів, зелених майданчиків прибудинкової території покладається на підприємства і організації житлово-комунальних органів, підприємства, установи, організації (незалежно від форм власності) і громадян – власників будинків на територіях, прилеглих до їх споруд та будинків.

6.2.7. Усі роботи по поточному утриманню зелених насаджень на територіях, закріплених за підприємствами, установами і організаціями (незалежно від форм власності) проводяться силами і коштами цих підприємств, установ і організацій

або на договірних засадах з спеціалізованими підприємствами, які мають досвід у сфері поводження з зеленими насадженнями.

6.2.8. Засівання газонів, висадка розсади квітників, обрізання дерев, обробка насаджень проти хвороб і шкідників, а також забезпечення цих робіт матеріалами на об'єктах зеленого господарства, закріплених за підприємствами, установами і організаціями (незалежно від форм власності), проводяться силами цих підприємств, установ і організацій або на договірних засадах зі спеціалізованими підприємствами, які мають досвід у сфері поводження з зеленими насадженнями.

6.2.9. При виконанні будівельних робіт замовники таких робіт та утримувачі зелених насаджень повинні передавати зелені насадження, які вони охороняють, будівельній організації (підряднику) під охоронну розписку.

6.2.10. Будівельні організації (підрядники) повинні огороджувати зелені насадження, окремі дерева брати в короби, щоб запобігти їх пошкодженню.

6.2.11. На територіях ділянок, відведених під будівництво, та прилеглих територіях відповідальність за збереження зелених насаджень і належний догляд за ними, а також знищення бур'янів покладається на керівників підприємств, установ, організацій та громадян, яким земельні ділянки відведені з вказаною метою.

6.2.12. У випадку неможливості збереження зелених насаджень на ділянках, відведених під будівництво чи виконання інших робіт, замовник після завершення робіт зобов'язаний посадити зелені насадження своїми силами та за власні кошти або до початку будівельних робіт укласти угоду зі спеціалізованою організацією на виконання всіх робіт по пересаджуванню і догляду до повного приживання, та у будь-якому випадку компенсувати в установленому порядку вартість зелених насаджень, що підлягають знищенню.

6.2.13. Видалення (знесення), висадка, пересадження дерев, кущів, газонів і квітників здійснюється у встановленому порядку. При видаленні зелених насаджень в обов'язковому порядку сплачується відновна вартість зелених насаджень, визначена Порядком, затвердженим ПКМ від 01.08.06р. № 1045.

6.2.14. На території зелених насаджень забороняється:

- 1) складувати будь-які матеріали;
- 2) влаштовувати звалища сміття, будівельних відходів, снігу та льоду;
- 3) обладнувати стоянки або розміщати автомашини, мотоцикли, велосипеди та інші транспортні засоби, у тому числі якщо це призводить до пошкодження зелених насаджень, квітників та газонів;
- 4) будь-яке будівництво, у тому числі і павільйонів для торгівлі, розміщення малих форм архітектури без наявності рішення міської ради;
- 5) використовувати малі форми архітектури не за призначенням;
- 6) влаштовувати місця для зупинки маршрутних транспортних засобів або пасажирські площадки на газонах та зелених зонах;
- 7) ходити та влаштовувати ігри на газонах, кататися на ковзанах, санчатах, за винятком місць, спеціально для цього відведених і обладнаних;
- 8) випалювати суху рослинність, розпалювати багаття та порушувати інші правила протипожежної безпеки;
- 9) підвішувати на деревах гамаки, гойдалки, мотузки для сушіння білизни, прикріплювати рекламні щити, електропроводи, електрогірлянди з лампочок та інші предмети, якщо вони можуть пошкодити дерево;
- 10) пошкоджувати зелені насадження будь-яким способом, рвати квіти і ламати дерева та чагарники, витоптувати газони, квітники;
- 12) засмічувати і засипати водоймища або влаштовувати на них загати;
- 13) висаджувати зелені насадження без погодження з власниками підземних комунікацій;

- 14) висаджувати зелені насадження в охоронній зоні ЛЕП;
- 15) заправляти, ремонтувати, мити автотранспортні засоби і механізми на газонах, берегах рік, озер, у парках, в інших зелених зонах;
- 16) здійснювати прання килимів в прибережних зонах річок та водоймищ;
- 17) збирати квіти, плоди, насіння та інші частини об'єктів рослинного світу, які виростають у місцях загального користування;
- 18) зносити, пересаджувати зелені насадження без отримання дозволу та без додержання встановленого порядку.

6.2.15. Відповідальність за збереження зелених насаджень, догляд за ними, видалення сухостійних, пошкоджених хворобами та шкідниками зелених насаджень, знищення бур'янів покладається на:

- 1) щодо насаджень, що належать до комунальної власності, – на виконком сільської ради;
- 2) на вулицях перед будівлями до проїжджої частини, – на балансоутримувачів житлових, громадських, промислових будівель та споруд, а також на балансоутримувачів будівель підприємств побуту, торгівлі, закладів освіти, охорони здоров'я, які розташовані на території житлової забудови;
- 3) на територіях підприємств, а також на прилеглих до них ділянках і санітарно-захисних зонах – на ці підприємства;
- 4) на територіях, відведених під будівництво та прилеглих до них ділянок, – з дня початку робіт – на замовників будівництва;
- 5) на пустирях, берегах водоймищ та річок – на підприємства, згідно з рішеннями виконкому сільської ради;
- 6) на приватних садибах та прилеглих ділянках – на їх власників.

6.3. Порядок утримання пам'яток культурної та історичної спадщини

6.3.1. Власник або уповноважений ним орган, користувач зобов'язані утримувати пам'ятники культурної та історичної спадщини, пам'ятки в належному стані, своєчасно проводити ремонт, захищати від пошкодження, руйнування або знищення відповідно до вимог законодавства та охоронного договору.

6.3.2. Забороняється змінювати призначення пам'ятників культурної та історичної спадщини, пам'яток, їхніх частин та елементів, робити написи, позначки на них, на їх територіях та в охоронних зонах без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини.

6.3.3. Роботи із збереження об'єктів культурної спадщини проводяться згідно з реставраційними нормами та правилами, погодженими центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини. Будівельні норми та правила застосовуються у разі проведення робіт із збереження об'єкта культурної спадщини лише у випадках, що не суперечать інтересам збереження цього об'єкта.

6.3.4. У разі, коли пам'ятці загрожує небезпека пошкодження, руйнування чи знищення, власник або уповноважений ним орган, особа, яка набула права володіння, користування чи управління, зобов'язані привести цю пам'ятку до належного стану (змінити вид або спосіб її використання, провести роботи з її консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування).

6.3.5. На фізичну або юридичну особу, діяльність якої негативно позначається на стані пам'ятки (створює загрозу знищення, руйнування, пошкодження, спотворення пам'ятки), покладається обов'язок вжити заходи, погоджені з відповідним органом охорони культурної спадщини, для запобігання такій загрозі та підтримання пам'ятки в належному стані за власні кошти.

6.3.6. Забороняється будь-яка діяльність юридичних або фізичних осіб, що створює загрозу пам'ятнику культурної та історичної спадщини, пам'ятці або порушує законодавство, державні стандарти, норми і правила у сфері охорони культурної спадщини.

6.3.7. Будівельні, меліоративні, шляхові та інші роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини, проводяться тільки після повного дослідження цих об'єктів за рахунок коштів замовників зазначених робіт.

6.3.8. Пам'ятники культурної та історичної спадщини, пам'ятки, їхні частини, пов'язане з ними рухоме та нерухоме майно забороняється зносити, змінювати, замінювати, переміщувати (переносити) на інші місця. Переміщення (перенесення) пам'ятки на інше місце допускається як виняток у випадках, коли неможливо зберегти пам'ятку на місці, за умови проведення комплексу наукових досліджень з вивчення та фіксації пам'ятки (обміри, фотофіксація тощо).

6.4. Вимоги до утримання ліхтарів вуличного освітлення, засобів та обладнання зовнішнього освітлення, установок по декоративному підсвічуванню будинків і пам'ятників, вивісок, вітрин

6.4.1. Підприємства, установи організації, особи, які експлуатують ліхтарі вуличного освітлення, засоби та обладнання зовнішнього освітлення, установки по декоративному підсвічуванню будинків і пам'ятників, вивісок, вітрин, світлової реклами, зобов'язані забезпечити їх належний режим роботи та технічний стан.

6.4.2. Освітлення має бути рівномірним і не повинно засліплювати учасників дорожнього руху та освітлювати квартири житлових будинків.

6.4.3. Ліхтарі вуличного освітлення повинні вмикатися відповідно до встановленого сільсько.радою графіка, в залежності від пори року та природних умов.

6.4.4. Розміщення обладнання архітектурно-художнього підсвітлювання на фасаді будівель та споруд здійснюється виключно на підставі відповідного дозволу, згоди власника будівлі або приміщень, за проектом, погодженим управлінням містобудування і архітектури.

6.4.5 Забороняється розклеювання реклами, оголошень на об'єктах зовнішнього освітлення

6.5. Порядок утримання обладнання та елементів благоустрою дитячих, спортивних та інших майданчиків для дозвілля та відпочинку

6.5.1. Утримання в належному стані обладнання та елементів благоустрою дитячих, спортивних та інших майданчиків для дозвілля та відпочинку покладається на балансоутримувачів вказаного майна або осіб, на території яких розміщені вказані майданчики.

6.5.2. Утримання дитячих, спортивних та інших майданчиків для дозвілля та відпочинку повинно здійснюватися з додержанням санітарних та технічних норм, забезпечувати безпечне користування ними.

6.5.3. Обладнання майданчиків для дозвілля та відпочинку необхідно підтримувати у справному стані, регулярно обстежувати, своєчасно ремонтувати, щорічно фарбувати.

6.4.5 Забороняється розклеювання реклами, оголошень на об'єктах благоустрою дитячих майданчиків, спортивних та інших майданчиків для дозвілля та відпочинку.

6.6. Порядок утримання малих архітектурних форм для провадження підприємницької діяльності

6.6.1. Самовільне встановлення малих архітектурних форм заборонене.

6.6.2. Утримання малих архітектурних форм для провадження підприємницької діяльності (далі у цьому параграфі – малих архітектурних форм) здійснюється їх власниками або балансоутримувачами.

6.6.3. Біля кожної малої архітектурної форми повинно бути зовнішнє штучне освітлення, а також облаштоване покриття вдосконаленого типу відповідно до паспорта прив'язки МАФ.

6.6.4. У разі розміщення малої архітектурної форми на відстані більше 2 метрів від тротуару до неї з тротуару повинна бути побудована пішохідна доріжка за ширишки не менше 1,5 метра.

6.6.5. Біля кожної малої архітектурної форми встановлюється урна для сміття.

6.6.6. Підключення малих архітектурних форм до інженерних мереж здійснюється з дотриманням умов і правил технічної експлуатації відповідних мереж і має гарантувати безпеку користувачам дорожніх об'єктів.

6.6.7. Забороняється користуватися малими архітектурними формами, а також пересувними елементами вуличної торгівлі, якщо їх власниками (користувачами) не забезпечене закриття використаної ними води в підземні мережі водовідведення.

6.6.8. Під час експлуатації малих архітектурних форм не допускається пошкодження або знищення зелених насаджень, якщо інше не передбачено узгодженим проектним рішенням, висновком органу охорони навколишнього природного середовища та розрахунком відшкодування втрат озеленення, відповідною угодою.

6.7. Порядок утримання елементів благоустрою при розташуванні зовнішньої реклами

6.7.1. Рекламні засоби (спеціальні конструкції) розташовуються на підставі дозволів на розміщення зовнішньої реклами, наданих у встановленому виконкомом сільської ради порядку.

6.7.2. Проведення робіт, пов'язаних з розташуванням (монтажем, реконструкцією, перенесенням, демонтажем) рекламних засобів на території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, здійснюється на підставі дозволів на проведення цих робіт.

6.7.3. Виконання робіт, пов'язаних з розташуванням рекламних засобів на території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, здійснюється спеціалізованими підприємствами, установами та організаціями.

6.7.4. Роботи, пов'язані з розташуванням рекламних засобів на території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, виконуються з дотриманням правил техніки безпеки, Правил благоустрою території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, БНіП, проекту (схеми) організації дорожнього руху, правил проведення робіт в охоронних зонах інженерних мереж із забезпеченням захисту комунікацій під час проведення цих робіт та наглядом представника підприємства, яке експлуатує ці комунікації.

6.7.5. Роботи, пов'язані з розташуванням рекламних засобів на території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, виконуються з обов'язковим відновленням благоустрою місця (території, споруди) у передбачений дозволом термін. Підключення рекламних засобів до існуючих електричних мереж здійснюється відповідно до вимог, передбачених чинним законодавством.

6.7.6. У разі проведення робіт, пов'язаних з розташуванням рекламних засобів, на територіях з твердим покриттям (трав'яним покривом) і необхідністю проведення земляних робіт виконується попередня підготовка, яка гарантує максимальне збереження твердого покриття (трав'яного покриву) та необхідну якість його ві-

дновлення з використанням аналогічного матеріалу покриття за технологією, яка гарантує його належну якість та відсутність осідання ґрунту. Виконання робіт, пов'язаних з благоустроєм прилеглої до рекламних засобів територій (влаштування квітників, газонів та їх утримання) покладається на власників рекламних засобів.

6.7.7. Роботи, пов'язані з розташуванням рекламних засобів, вважаються закінченими, якщо проведено відновлення твердого покриття, трав'яного покриву, вивезено зайвий ґрунт, сміття, залишки матеріалів та виконано у повному обсязі інші роботи з відновлення благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

6.7.8. Проведення робіт з розташування рекламного засобу з порушенням визначеного дозволом місця їх проведення (визначеного місця розташування рекламного засобу), в тому числі при короткостроковому розміщенні зовнішньої реклами, тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством, що не звільняє розповсюджувача зовнішньої реклами від відшкодування шкоди, завданої об'єкту благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, та виконання робіт щодо повного відновлення порушених елементів благоустрою цього об'єкта.

6.7.9. Великорозмірні рекламні засоби розташовуються відповідно до комплексного плану благоустрою площі, вулиці населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади на одному рівні від горизонтальної поверхні ґрунту (дорожнього покриття) та на однаковій відстані від доріг.

6.7.10. Рекламні засоби не повинні створювати перешкоди руху пішоходів і транспорту, механізованому прибиранню вулиць, обслуговуванню інженерних мереж і споруд, викошуванню газонів.

6.7.11. Освітлення зовнішньої реклами повинно бути рівномірним і не повинно засліплювати учасників дорожнього руху, а також не повинно освітлювати квартири житлових будинків.

6.7.12. Освітлення зовнішньої реклами повинно виконуватися енергозберігаючими приладами.

6.7.13. Рекламні засоби не повинні виступати джерелами шуму, вібрації, світлових, електромагнітних та інших випромінювань чи полів з порушенням діючих санітарних норм.

6.7.14. Дистанція між великорозмірними рекламними засобами, встановленими вздовж проїжджої частини вулиць і доріг, повинна бути не менше двократною відстані між сусідніми опорами контактної мережі (зовнішнього освітлення).

6.7.15. При розміщенні рекламних засобів поблизу перехресть, біля дорожніх знаків, світлофорів, пішохідних переходів та зупинок транспорту загального користування повинна забезпечуватись видимість дорожніх знаків, світлофорів, перехресть, пішохідних переходів, зупинок транспорту загального користування.

6.7.16. Рекламні засоби, які розташовуються на будинках (у тому числі на дахах) і впритул до них, не повинні вступати у візуальний конфлікт з архітектурою цього будинку та суттєво міняти вигляд їхніх фасадів.

6.7.17. Забороняється розташування рекламних засобів:

1) на пішохідних доріжках та алеях, якщо це перешкоджає вільному руху пішоходів;

2) на територіях парків, на квітниках та деревах;

6.7.18. Забороняється розміщення друкованої реклами безпосередньо на зовнішній поверхні будинків, будівель, споруд, елементах мостових споруд, на парканах, огорожах, стовпах, електроопорах та деревах.

6.7.19. Місця розташування рекламних засобів повинні утримуватись в належному санітарно-технічному стані з забезпеченням їх своєчасного прибирання

та впорядкування; при короткостроковому розміщенні зовнішньої реклами у зв'язку з проведенням спеціальних виставкових заходів, рекламних акцій (з розміщенням наземних рекламних засобів) повинен додатково укладатись договір для забезпечення прибирання території.

6.7.20. Рекламні засоби повинні мати постійне рекламно-інформаційне заповнення.

6.7.21. Матеріали, які використовуються при виготовленні усіх типів рекламних засобів, повинні відповідати сучасним вимогам з якості та екологічної безпеки.

6.7.22. Фундаменти рекламних засобів повинні бути заглибленими на 15–20 см нижче рівня ґрунту, а у випадку розміщення на поверхні – декоративно оформленими.

6.7.23. В зимовий період при насипанні поверхового шару ґрунту над фундаментом рекламного засобу або відновленні благоустрою при демонтажі рекламного засобу (відновлення після демонтажу фундаменту рекламного засобу) заборонено використовувати змерзлий, кусковий ґрунт.

6.7.24. Великорозмірні рекламні засоби повинні мати екранну монолітну конструкцію (місця з'єднань, частини конструкції, силові елементи, опори, торцеві поверхні, елементи кріплення освітлювальної арматури, місця з'єднання з фундаментом закрито обшивним матеріалом) з двосторонньою інформаційною площиною або мати декоративно оформлену зворотню сторону.

6.7.25. Рекламні засоби повинні утримуватись у належному технічному стані з забезпеченням негайного відновлення пошкоджених конструкцій, заміною пошкоджених рекламних сюжетів, своєчасним оновленням зовнішнього вигляду рекламних засобів та рекламних сюжетів.

6.7.26. При заміні рекламного сюжету не припускається розташування автотранспортних засобів на трав'яному покритті.

6.7.27. Відповідальність за технічний, естетичний стан рекламних засобів, розміщеної реклами, стан благоустрою місць розташування рекламних засобів несе розповсюдjuвач зовнішньої реклами згідно із законодавством.

6.7.28. Роботи, пов'язані з розташуванням рекламних засобів, без додержання порядку, визначеного виконкомом сільської ради, щодо проведення таких робіт та вимог цих Правил, вважаються незаконними і тягнуть за собою відповідальність згідно з законодавством.

6.7.29. Рекламні засоби, які розташовано з порушеннями Правил благоустрою території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади (без дозволів, у разі закінчення терміну дії дозволів – без продовження строку дії, у разі скасування дозволу, з недодержанням визначеної у дозволі конструкції рекламного засобу, недодержання визначеного місця розташування рекламного засобу), а також в інших випадках, визначених у нормативно-правових актах або в договорі про тимчасове користування місцями розташування рекламних засобів, підлягають демонтажу в порядку, встановленому виконкомом сільської ради.

6.7.30. Шкода, завдана при розміщенні зовнішньої реклами внаслідок порушення законодавства з благоустрою населених пунктів, підлягає компенсації у встановленому законодавством порядку.

6.7.31. Контроль за додержанням Правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади при розміщенні зовнішньої реклами здійснює виконавчий комітет міської ради та інші органи відповідно до законодавства.

6.8. Порядок утримання телефонних автоматів

6.8.1. Утримання телефонних автоматів загального користування, що розташовані на об'єктах загального користування, здійснюють їх балансоутримувачі.

6.8.2. Балансоутримувачі зобов'язані забезпечити належну роботу телефонних автоматів, регулярне їх обстеження, своєчасне проведення ремонтних робіт та їх належний вигляд.

6.8.3. Не допускається наявність пошкоджених та/або непрацюючих телефонних автоматів.

6.8.4 Не допускається розміщення оголошень, реклами на телефонних пристроях, без дозволу виконкому сільської ради за погодженням з балансоутримувачем.

6.9. Порядок утримання технічних засобів регулювання дорожнього руху

6.9.1. Утримання у належному стані дорожніх знаків, дорожньої розмітки, маршрутних покажчиків, світлофорів здійснюють підприємства – балансоутримувачі доріг.

6.9.2. Використання та утримання вказаних у цьому пункті елементів благоустрою здійснюється згідно з Законом України “Про дорожній рух”, Правил дорожнього руху, ДСТУ 2587-94 „Розмітка дорожня”, ДСТУ 4100-02 „Знаки дорожні. Загальні технічні умови. Правила застосування”, ДСТУ 2735-95 „Огородження дорожні і напрямні пристрої”, ДСТУ 4092-02 „Світлофори дорожні. Загальні технічні вимоги. Правила застосування”, інших норм та правил.

6.9.3. Кожний учасник дорожнього руху повинен використовувати елементи дорожніх об'єктів відповідно до їх призначення з дотриманням вимог чинного законодавства.

6.9.4. Вивішувати дорожні знаки, встановлювати інші технічні засоби регулювання дорожнього руху необхідно у відповідності з вимогами Закону України “Про дорожній рух”, Правил дорожнього руху, рішень виконкому сільської ради.

Розділ 7. Контроль у сфері благоустрою території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади

7.1. Контроль у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади спрямований на забезпечення дотримання органом місцевого самоврядування, всіма підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та підпорядкування, приватними підприємцями, громадянами, у тому числі іноземцями та особами без громадянства, вимог Закону України „Про благоустрій населених пунктів”, цих Правил та інших нормативно-правових актів.

7.2. Контроль за станом благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, виконанням цих Правил, у тому числі охорону зелених насаджень, водоймищ, пам'ятників культури, створення місць відпочинку громадян, контроль за утриманням в належному стані закріплених за підприємствами, установами, організаціями територій сільська рада покладає на уповноважений нею орган, про що приймає відповідне рішення.

7.3. Самоврядний контроль за станом благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади здійснюється шляхом:

1) проведення перевірок території посадовими особами підприємств, установ, організацій, уповноважених виконавчим комітетом сільської ради;

2) розгляду звернень підприємств, установ, організацій та громадян;

3) участі в обговоренні проектів благоустрою територій населених пунктів, іншої технічної документації з питань благоустрою і внесення відповідних пропозицій на розгляд органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій;

4) подання позовів до суду про відшкодування шкоди, завданої об'єктам благоустрою внаслідок порушення законодавства з питань благоустрою населених пунктів, Правил благоустрою території населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

7.4. Громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади здійснюється громадськими інспекторами благоустрою згідно з Законом України «Про благоустрій населених пунктів», положенням, яке затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства, а також цими Правилами. Громадські інспектори благоустрою населених пунктів:

1) беруть участь у проведенні спільно з працівниками органів державного контролю рейдів та перевірок додержання підприємствами, установами, організаціями та громадянами законодавства у сфері благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади;

2) проводять перевірки і складають протоколи про порушення законодавства у сфері благоустрою населених пунктів і подають їх органам державного контролю у цій сфері та правоохоронним органам для притягнення винних до відповідальності;

3) надають допомогу органам державного контролю у сфері благоустрою у діяльності щодо запобігання порушенням законодавства про благоустрій населених пунктів;

4) здійснюють інші повноваження відповідно до закону.

7.5. результати громадського контролю за станом благоустрою територій підлягають оприлюдненню на зборах мешканців відповідної території та розгляду органами місцевого самоврядування в порядку, визначеному законодавством.

Розділ 8 Порядок отримання дозволів на тимчасове порушення об'єктів благоустрою.

8.1 **Дозвіл** (далі – ордер на тимчасове порушення об'єктів благоустрою) відповідно до ст.29 Закону України “Про планування і забудову територій” на тимчасове порушення об'єктів благоустрою на період виконання земляних і монтажних робіт, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом, в тому числі ліквідації аварій, інженерних мереж і споруд, будівництвом і ремонтом будинків, підключення до мереж комунікацій, транспортних магістралей, доріг, площ, тротуарів, озелененням територій видається _____ і

реєструється в книзі видачі дозволів на підставі письмового звернення замовника.

8.2 **Для отримання ордера до письмового звернення додаються такі основні документи:**

- узгоджена та затверджена в установленому порядку проектна документація;
- рішення сільської ради про надання земельної ділянки;
- схема узгодження з інженерними службами місця проведення робіт;
- договір з балансоутримувачем мереж (виконавцем) на проведення робіт;
- договір на відновлення порушеного покриття об'єкта благоустрою з балансоутримувачем;
- в разі підключення до мереж газопостачання до переліку документів додається дозвіл інспекції ДАБК на початок проведення робіт;
- графік виконання робіт, погоджений замовником та виконавцем робіт.

8.2.1 В разі виконання робіт що стосуються об'єктів культурної спадщини до переліку документів додається дозвіл управління охорони культурної спадщини облдержадміністрації.

8.2.2 В разі підключення до мереж комунікацій будинків садибного типу:

- рішення виконкому сільської ради про надання дозволу на проведення робіт;
- схема узгодження з інженерними службами місця проведення робіт;
- договір з балансоутримувачем мереж на проведення робіт;
- договір на відновлення порушеного покриття об'єкта благоустрою з балансоутримувачем;
- в разі підключення до мереж газопостачання до переліку документів додається дозвіл інспекції ДАБК на початок проведення робіт;
- графік виконання робіт, погоджений замовником та виконавцем робіт.

8.2.3 (орган, який надає дозвіл), при необхідності, має право вимагати додаткові матеріали на підставі проектної документації та характеру виконання робіт.

8.3 Ордер на тимчасове порушення об'єктів благоустрою надається на просязі 3-х робочих днів по кожному об'єкту окремо.

8.4 Ордер на порушення об'єктів благоустрою надається на термін, визначений угодою сторін на проведення робіт.

8.5 На прокладання інженерних мереж поза будівельним майданчиком видаються ордери по кожній мережі, за винятком прокладання їх в одному технічному коридорі.

8.6 У разі виникнення аварій на інженерних мережах, спорудах їх власник або балансоутримувач зобов'язаний в цей же день повідомити виконавчий комітет сільської ради та балансоутримувача об'єкта або власника для визначення обсягів робіт по відновленню об'єкта благоустрою та отримати ордер. Термін відновлення об'єктів благоустрою не пізніше ніж:

- для ліквідації аварій на електромережах – 3 доби;
- для ліквідації аварій на водопроводах – 6 діб;
- для ліквідації аварій на мережах каналізації – 1 доба;
- для ліквідації аварій на газопроводах - 3 доби.

8.7 В разі проведення робіт із зайняттям проїзних частин доріг і тротуарів, що затрудняє рух транспорту та людей, виконавець робіт готує схему тимчасової організації руху і погоджує її з Державтоінспекцією.

8.8 У разі неможливості відновлення порушеного об'єкта благоустрою в установлений термін через погодні умови, значний об'єм робіт аварійний ордер переводиться у плановий з визначенням терміну виконання робіт за сприятливих погодних умов. Відновлення проводиться по існуючому типу покриття.

8.9 Якщо виникає нагальна необхідність на тимчасове порушення правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади, пов'язане з короткотривалим складуванням твердого палива, будівельних матеріалів тощо (до одного місяця), поряд з житловими будинками чи земельними ділянками під забудову, власник будинку чи земельної ділянки під забудову повинен звернутися письмово до виконавчого комітету сільської ради для отримання дозволу на тимчасове порушення правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади.

8.10 Дозвіл на тимчасове порушення правил благоустрою надається на просязі 3-х робочих днів.

8.11 Відмова в отриманні дозволу, якщо така матиме місце, має бути чітко обґрунтована.

Розділ 9. Відповідальність громадян та суб'єктів господарювання міста за порушення “Правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади”.

9.1. Невиконання або порушення передбачених Правилами вимог та обов'язків вважається порушенням цих Правил. За порушення цих Правил винні особи несуть відповідальність, встановлену Кодексом України про адміністративні правопорушення, Законом України „Про благоустрій населених пунктів”, цими Правилами, іншими нормативно-правовими актами та рішеннями сільської ради.

9.2 Допущення порушень не позбавляє винну особу від обов'язку припинення порушення та вчинення дій по відновленню благоустрою. У разі порушення Правил благоустрою особи, винні у їх порушенні, зобов'язані вчинити всі необхідні дії для усунення наслідків такого порушення. Усунення наслідків порушення здійснюється негайно. У виняткових випадках, коли усунення зазначених наслідків пов'язане із значним об'ємом робіт або необхідністю залучення третіх осіб для виконання відповідних робіт, усунення порушення може бути здійснено у триденний термін. У випадках, коли порушення вимог цих Правил пов'язане із аварією, стихійним лихом, усунення наслідків такого порушення здійснюється у п'ятиденний термін або інший термін, визначений виконкомом сільської ради.

9.3. У випадку, якщо особа не здійснює благоустрій, або здійснює його неналежним чином, зазначена обставина є підставою для розірвання договорів користування земельною ділянкою або майном в односторонньому порядку.

9.4. У разі, коли особи, винні у порушенні цих Правил, не виконують обов'язок щодо усунення наслідків порушення у встановлений строк, балансоутримувач об'єкта або елемента благоустрою має право здійснити усунення наслідків порушення цих Правил власними силами або шляхом укладення відповідного договору залучити для виконання певних дій третіх осіб. У такому випадку балансоутримувач має право на відшкодування витрат (збитків), понесених у зв'язку з усуненням наслідків порушення вимог цих Правил.

9.5. Збитки, завдані об'єкту благоустрою в результаті порушення законодавства з питань благоустрою, підлягають відшкодуванню в установленому порядку. Оцінка завданих збитків проводиться балансоутримувачем у разі:

- 1) протиправного пошкодження чи знищення елементів благоустрою;
- 2) пошкодження чи знищення елементів благоустрою при:
 - ліквідації аварій на інженерних мережах та інших елементах благоустрою;
 - здійсненні ремонту інженерних мереж;
 - видаленні аварійних сухостійних дерев та чагарників;
 - прокладанні нових інженерних мереж;
 - виконанні інших суспільно необхідних робіт.

9.6. У випадках, зазначених у підпункті 2 пункту 9.5 цих Правил, у разі пошкодження чи знищення елементів благоустрою винна юридична чи фізична особа усуває пошкодження (відновлює елементи благоустрою) власними силами або за домовленістю з балансоутримувачем перераховує на його рахунок суму відновної вартості. Порядок визначення відновної вартості об'єктів благоустрою затверджується Кабінетом Міністрів України.

9.7. Розмір відшкодування збитків, завданих об'єкту благоустрою, визначається балансоутримувачем за методикою визначення відновної вартості об'єктів благоустрою, затвердженою центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

9.8. У разі якщо пошкодження чи знищення елементів благоустрою здійснюється балансоутримувачем у ході усунення аварії на власних інженерних мережах чи власних об'єктах або якщо особу, яка пошкодила чи знищила елементи благоу-

строю, не виявлено, відновлювальні роботи проводяться за рахунок власника об'єкта благоустрою.

9.9. Притягнення осіб, винних у порушенні законодавства у сфері благоустрою населених пунктів, до встановленої відповідальності не звільняє їх від обов'язку відшкодування шкоди, завданої внаслідок порушення вимог законодавства.

9.10. Шкода, завдана внаслідок порушення законодавства з питань благоустрою населених пунктів, підлягає компенсації, **в повному обсязі без застосування норм зниження розміру стягнення** незалежно від сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища та погіршення якості природних ресурсів у розмірах, які визначаються на підставі затверджених у встановленому порядку такс, методик, розрахунків щодо обрахування шкоди. Відсутність таких такс, методик, розрахунків не може бути підставою для відмови у відшкодуванні шкоди. У такому разі шкода компенсується за фактичними витратами, затвердженими в установленому порядку рішенням виконкому сільської ради, на облаштування одного квадратного метра території або базової вартості одного квадратного метра землі на відновлення порушеного стану об'єкта благоустрою або довікля.

Розділ 10. Порядок громадського обговорення проекту “Правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади ” та заходи з його реалізації

10.1. Проект рішення сесії сільської ради „Про затвердження “Правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади” підлягає громадському обговоренню. З цією метою забезпечується вільний доступ до проекту рішення всіх зацікавлених осіб в будь-який прийнятний спосіб.

10.2. Суб'єкти у сфері благоустрою мають подавати власні зауваження та пропозиції протягом одного місяця з початку обговорення до виконавчого комітету сільської ради за адресою: _____

Розділ 11. Порядок внесення змін та доповнень до “Правил благоустрою населених пунктів (населеного пункту) територіальної громади”

11.1. Зміни та доповнення до Правил вносяться шляхом прийняття відповідного рішення на сесії сільської ради (після проходження процедур, передбачених чинним законодавством).

11.2. Проект рішення сільської ради про внесення змін до Правил підлягає громадському обговоренню у порядку, визначеному в розділі 10 цих Правил.

Сільський голова _____

ПІДПИС

ПРІЗВИЩЕ ТА ІНІЦІАЛИ

Інформаційно-методичне видання

**Перспективи розвитку громадського контролю
у сфері благоустрою населених пунктів
у Хмельницькому районі**

Верстка та оригінал-макет – ФОП Загородний Микола Степанович

Підписано до друку 21.07.2011. Формат 29,7x42 ¹/₂. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 8,51
Наклад 150 прим.